

Hayat Sofrasında Alan Değil Veren Olmalı

Dr. İbrahim ATEŞ
YOYAV Genel Başkanı

Günler su gibi akıp gidiyor. Hayat hay huyyla geçiyor. Her geçen dakika ömür servetimizden kopup, bir daha geri dönmek üzere bizden hızla uzaklaşıyor. Herkes her saniyede gideceği yere biraz daha yaklaşıyor. Ama kimse bu akışın farkında olmuyor.

Çevremizdeki yakınlarımız ve dostlarımız birer birer dökülen ağaç yaprakları gibi rûhunu Rahmân'a teslim ederek aramızdan ayrılıp ebediyete geçiyor. Bir gün bizim de benzeri bir yolculuğa çıkacağımızı düşünmüyoruz. Daha doğrusu yakınlarımızda yaşanan ölümü kendimize yakıştıramıyoruz. Tûl-i emele kapılıp dünyaya dört elle sarılıyoruz. Dünyalığı derleyip devşirirken, ebedî hayata hazırlanmayı ve orası için yatırım yapmayı akla getirmiyoruz. Dünyanın fânî, ahiretin bâkî olduğunu unutuyoruz.

Oysa insanlığın Efendisi sevgili Peygamberimiz (s.a.v.), bizlere yaptığı uyarılarından birinde dünyada kalacağımız kadar dünyamız, ahirette kalacağımız kadar da ahiretimiz için çalışmamızı emretmişti.

Tabii, ahiret hayatının sonsuzluğu ile dünya hayatının kısıllığı kıyaslanınca, dünya hayatının ahiret hayatına oranla hiç denecek kadar az olduğu anlaşılacaktır. Buna göre sonsuz olan ahiret hayatı için daha çok çalışıp, hayır-hasenatta bulunmak ve orası için yararlı yatırımlar yapmak gerekirken, itiraf edelim ki çoğumuz tersine davranıp dünya için daha çok yatırım yapmaya yönelmekteyiz. Nihayet ecel geldiğinde dünyadaki yatırımlarımızın tamamını terk edip, ebedî hayata geçiyoruz. Üstelik yaptıklarımız da yanımıza kalmıyor, çalışıp, kazanıp geride bıraktıklarımızın hesabını verme durumunda oluyoruz.

Kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in İnfîtar Suresi'nin 1-5. ayetlerinde beyan buyurulduğu üzere: "Gökyüzü yarıldığı, yıldızlar döküldüğü, denizler birbirine katıldığı, kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı zaman, insanoğlu (yapıp) gönderdiklerini ve (yapmayı) geride bıraktıklarını bir bir anlar."

"O gün cehennem getirilir, insan yaptıklarını birer birer hatırlar. Fakat bu hatırlamanın ne faydası var? (İşte o zaman insan:) 'Keşke bu hayatım için bir şeyler yapıp gönderseydim' der." (Fecr, 23-24)

Kişi böyle bir nedâmete dâcâr olmadan önce, aklını başına almalı, fırsatı fevt etmeyip, gerekli yatırımı zamanında yapmalı ve 'eyvah' demeden 'Allah' demelidir.

*Varlıklı varından bolca vermeli,
Yoksula yardımla kanat germeli,
Aç doyurmak için sofraya sermeli,
Halka hakça verip, Hakk'a ermeli.*

*Fırsat elde iken, ömür geçmeden,
Kemer belde iken, kefen biçmeden,
Dilek dilde iken, devir geçmeden,
Halka hakça verip, Hakk'a ermeli.*

Müzzemmil Suresi'nin: "... Allah'a gönül hoşluğu ile ödünç verin. Kendiniz için önceden (dünyada iken) ne iyilik hazırlarsanız Allah katında onu bulursunuz. Hem de daha üstün ve mü-kâfatça daha büyük olmak üzere..." mealindeki 20. ayetini bir kulağına, Kasas Suresi'nin de: "Allah'ın sana verdiği (O'nun yolunda har-cayarak) ahiret yurdunu iste; ama dünyadan da nasibini unutma. Allah sana ihsan ettiği gibi, sen de (insanlara) iyilik et..." mealindeki 77. ayetini diğer kulağına küpe etmelidir.

Bir pideyi lokmalara bölüp, bir demlik çayı bardaklara döküp, bir tencere çorbayı kaselere doldurup çevresindekilerle paylaşacak, bir litre zembem yudum yudum, bir kilo hurmayı da birer birer yakınlarına, yoldaşlarına, meslektaşlarına ve arkadaşlarına ikram edip, gönüllerini kazanacak kadar mükrim ve mültefit olmayı ilke edinmelidir.

Ne dersiniz? Böyle bir davranış, yoksulların bir lokma yiyecek bulmak için, zenginlerin de yediklerini sindirmek için kilometrelerce yürüdüğü bencil bir dünyada gönülleri buluşturan yapıcı bir yaklaşım olmaz mı?

Öyle ise, ne duruyoruz? Hemen harekete geçelim. Allah'ın ihsan ettiği imkânları, ihtiyaç sahibi insanlarla paylaşmaya ve sofralarımızı aç kullarına açmaya koşalım.

"Aynı sofradan yemek yiyenler, aynı memeden emenler gibi kardeş olurlar." diyen Süfyân-ı Sevrî'nin gösterdiği kardeşliği kuralım ve koruyalım.

I. Oturum Başkanının Oturumu Açış Konuşması

Ülker GÜZEL
Ankara Milletvekili

Çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, değerli vakıf başkanımız, hanımefendiler, beyefendiler. Böyle güzel bir sabahta sizlerle birlikte hayırla işe başlamanın gururu ve mutluluğu içindeyim. Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Sayın Vakıf Başkanımız, 40 yıllık kadim dostum, arkadaşım, bürokrasinin başından beri birlikte çalıştığımız ve güzel fikirleriyle her zaman doğruluğu, güzelliği, dürüstlüğü almış olduğumuz saygıdeğer arkadaşımızdır. Aynı şekilde fakültedeki yıllardan itibaren Sayın Ruşen Balta ile kurmuş olduğumuz dostluğun güzelliğini bugün karşımda görünce gerçekten çok duygulandım. Biz bir üçlü olarak Vakıflar Genel Müdürlüğünde çok güzel bir dostluk ve arkadaşlık kurduk. Bu dostluk ve arkadaşlık bir müddet sonra hayat galesiyle birbirinden ister istemez ayrılıyor. Ama güzel duygulara sahipseniz hayatın bir noktasında yollarınız yine keşşebiliyor. Hayat boyu yaptığı güzel çalışmaları 27 yıl önce kurduğu YOYAV yoluyla günümüze taşıyan Dr. İbrahim Ateş'in her sene bizleri davet ederek konuşturmasından dolayı kendilerine teşekkürü bir borç biliyorum.

YOYAV'ın Yoksullarla Dayanışma Haftası'nı ihdas ederken ortaya koyduğu beş maddelik bir hedefi var. Onları sizlere hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bu maddeler şöyledir:

- 1- Sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik ve temin etmede devlete destek olmak,
- 2- Cehalet, fakirlik ve hastalıkla mücadele etmede gönül ve güçbirliği yapmak,
- 3- Yoksulluğu yok etmenin yolları ile yoksul insanları verimli ve üretken hale getirmenin çarelerini araştırmak.
- 4- İnsani ilişkilerde kardeşlik, dostluk, sevgi,

saygı, birlik ve beraberlik duyguları ile dirlik ve düzeni yaygın ve saygın kılmaya katkıda bulunmak,

5- Toplu kalkınmanın ve refahı tabana yaymanın temelini teşkil eden paylaşmayı tavsiye ve telkin etmek.

27. yılına giren bu vakfın, belirtilen hedeflerle ihdas edip, 22 yıldır düzenlediği Yoksullarla Dayanışma Haftası'nda gerçekleştirdiği birbirinden güzel faaliyet ve hizmetler takdire şayan olup, ayakta kalmasında etken olan önemli çalışmalardır.

22 yıldır önemli konuları gündeme getirip, değerli düşüncelerin dile getirilmesine vesile olan YOYAV'ın bu yıl düzenlediği; "Yardımlar, Yarınları Yapılan Yatırımlardır" konulu seminerin, az önce arzettiğim beş maddelik hedeflerin hayata geçirildiğini gösteren ve Vakfın 27 yıldır ayakta kalmasında etken olan unsurlardan biridir.

Şimdi müsaade ederseniz ben çok değerli konuşmacıları davet etmek istiyorum.

Ülker Güzel'e YOYAV'ın şükran plaketi General Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

Yarınların Yöneticilerini Yetitirmede Yardımların Yeri

Yk. Müh. Dr. İ. Ertan YÜLEK

20. Dönem Adana Milletvekili

Yatırımlar genel olarak maddî ve manevîdir ve esasında karılıksızdır. Birisine karşılık bekleyerek yardım etmek zor anlarda elbette değeri büyüktür. Ancak bu bir nevi alışveritir. Sıkıntıda olan bir borçluya borç vermek elbette yardımdır. Bu maddî yardımın karşılığını Allah'tan beklemek bir nevi ibadettir. Fakat Garz-ı Hasane (Güzel Bir Borç) olarak yapılmayan bir yardımın bu dünyada geri dnn beklemek bu sevabı azaltır. İlerde geri alınmak üzere verilen Devlet Bursları elbette bir yardımdır. Bu yardımlar (burslar) olmasa belki de binlerce gencimiz, evladımız tahsiline devam edemeyecek ve ileride topluma, ailesine etkin bir şekilde faydalı olamayacaktır.

Benim burada bahsedeeğim yardımlar karşılıksız, Allah rızası için (fı-seblillah) yardımlarıdır. Bu yardımlar ya kısa vadeli geçici ihtiyaçların karşılanması hususunda yapılan yardımlardır, yahut ta geleceğe, uzun vadede sonucu alınacak burslar şeklinde olan yardımlardır. Çok klielemi tabirle bir kimseye balık verip karnını doymak değil, balık avlanmasını oğreterek uzun süre hatta hayatının sonuna kadar karnını doymasıdır. Mesela YOYAV'ın yardımlarını ele alalım.

YOYAV kısa vadeli olarak, kurban kesiyor, erzak dağıtıyor, fakirleri doymuyor. Giyim eşyası dağıtıyor yoksulları giyindiriyor. Defter, kalem dağıtıyor. Hayırseverlere hayırlar kazandırıyor. Fakat esas yardımları insanımıza kurslar açarak, eğitim aılığını gideriyor. Kalıcı olanı budur. Hem bu dünyasını manalandırıyor hem de ahiretlerine yatırım yapıp, ahiretlerini kazandırıyor.

Yardımların en önemlisi, kalıcısı yarınlara yapılan yardımlardır. Bu yardımlar burslar şeklinde yapılanlardır. Bunlar insana yapılan yatırımlardır. İnsana yapılan yatırımlar en iyi, en verimli, en doğru yatırımlardır. Yatırım gelecekte gelir getirmek için bugünden, önceden yapılan harcamalardır. Bir fabrika kurulması için harcanan paralar boş yere harcanmıyor. Gelecekte o fabrikadan gelir bekleniyor. Yatırım sahibine menfaat sağlıyor. retime katkı sağlıyor. İstihdam sağlıyor,

yokluğu gideriyor. lke kalkınmasına yardımcı oluyor. Tasarruflarımızla, gelirlerimizle gelecekte daha rahat yaayalım diye ev alıyoruz yani yatırım yapıyoruz.

Gelecekte gelir getirecek her türlü harcamayı yarınlarımızın iyiliği, rahatlığı için yapıyoruz. O halde yardımlarımızın gelecekte ülkeyi yönetecek, irketlerinizi yönetecek insana, oğrenciye yapılması getirisi en çok olan yardımlardır. Esasında insanoğlunu bu dünyada mutlu edecek, öbür dünyada cenneti kazandıracak yatırımlar, ameller sadakayı cariyelerdir. Cariye deyince hemen aklımıza kle anlamındaki kadın hizmetkrlar gelmemeli. Verilen günlük sadakalar geçicidir. Fakat bir yol yaptırma, su getirme, cami yaptırma sürekli sadakalardır. İlim adamının bıraktığı faydalı kitaplar, onlardan istifade edildikçe alimin devamlı hayırına çalışan sadakadır. Hayırlı evladın, Fatihaları, Yasinleri, hatimleri, hayırları, iyi ileri bizim için sürekli sadakalardır.

Tekrar konumuza gelirse, mesela ben, eğer üniversitede okurken burs almasa idim, burs aldıım yer kitaplarımı, giyeceklerimi, okul harlarımı, harcamalarımı vermeseydi gerçekten ciddi sıkıntılarım olurdu. O burs şeklindeki yardımlarla Türkiye'nin en iyi liselerinden birinde okuyabildim, en iyi niversitesinden makine yüksek mühendisi olarak mezun oldum. Diğer yardımlarla yurtiçinde ve yurtdiında ciddi eğitimler görerek i hayatına atıldım. Devlette Mühendis, Bamhendis, Müdür, Genel Müdür, Müsteşar, Başbakan ve Cumhurbaşkanı danışmanı oldum. Milletvekili, Plan-Bütçe Komisyonu Başkanı oldum Bunları nefsimi tatmin için yazdıımdan Allah'a sığırım.

Fakat bu görevlerim sırasında, lkem için, milletim ve toplum için, ahretim için yaptıım ilerle mf-tehirim. Onları saymıyorum. Hayatımı manalandıran güzel şeylerdir. Eğer yarının yönetici olan ben ve benim gibi belki de binlerce kişinin yetiştirilmesinde geçmişte yapılan yatırımlardır.

Bir akam eim Gürcan Hanımla evde otururken kapımız çaldı. Atık, ilk defa karılatığımız apartman hizmetlisinin yeğeni kendini tanıttı. Babasının imkân-

nın olmaması sebebiyle, babasının köye geri çağırıldığını ve çobanlık yapmak için köye döneceğini, eğer aylık bir miktar yardım alırsa okuyabileceğini söyledi. Yüksek bir miktar değildi. Taahhüt ettik okudu. Kütüphaneci oldu. Gözetmenlik yaptı. Yönetici oldu. Her kesime, topluma yardımcı oldu. Vefalı çıktı. Kendisi de başkalarına sahip çıktı. Kısacası yöneticilerin yetişmesinde yardımlar çok etkili bir araç oldu.

Uzağa gitmeye gerek yok. Şu anda aramızda bulunanların yardımları ile okuyup yönetici olan, çok etkili yerlerde bulunan pek çok kimseyi tanıyorum. Muhterem Başkan İbrahim hocamız bunları tanıyor. Hele ben birisini tanıyorum, bu vakfın bursu ile yurtiçinde ve yurtdışında tahsil yapıp, bugün uluslararası bir kuruluşun başında bulunuyor. Sadece ülkemize değil bütün İslam âlemine ve insanlığa hizmet ediyor. Sizlerin dün YOYAV aracılığı ile yaptığı yardımlar bugünün idarecilerini, bugün yaptığınız yardımlar yarınların yöneticilerinin yetiştirilmesinde çok değerli yardımlardır. Bu yöneticilerin yaptığı hizmetlerden hasil olan hayırlar sadece kendilerine gitmiyor. Onların hayrı eksilmeden bu hayrı işleyenin yetişmesinde katkısı olanlara da aynen intikal etmektedir.

Ne mutlu yardımları ile yarınların yöneticilerinin yetiştirilmesine katkısı olanlara. Ne mutlu bu şekilde sadaka-ı câriye işleyenlere selam ve dua ile.

Ülker Güzel: Sayın Ertan Yülek Beyefendiye bu güzel açıklamaları için teşekkür ediyorum. Gerçekten devlette çalışanların veya idarecilerin kendi emrinde çalışanlara yön, fikir, ideal ve yarınlara hazırlama konusunda vermiş olduğu destekler inkâr edilemez bir şeydir. Tarihimizden çok küçük bir örnek vermek istiyorum.

Ahi Evran tarafından ahilik teşkilatı 1200'lü yıllarda kurulduğu zaman, böyle bir disiplini, anlayışı ve güzelliği topluma getirmiştir. Bu esnaf dayanışma teşkilatının uyulması gereken bir disiplini vardır. Bu teşkilat, fakir, fukara, yoksul çocukları küçük yaşta alıp memlekete, millete, topluma faydalı hale getiren bir teşkilattir. Burada pozitif bir ayrımcılık yapmak istiyorum.

Bu esnaf teşkilatının getirmiş olduğu prensipler çerçevesinde kadınlar, Bâciyân-ı Rum diye bir teşkilat kurmuşlardır. Bu Bâciyân-ı Rum teşkilatı, gelecek nesilleri eğitmek ve muhtaç kadınların ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çalışmalar hedeflemekteydi. Bunun da en güzel örneği İstiklal Harbi'nde görülmüştür. Toplumumuz vatan, millet müdafaasında çalışıp silah kullanırken, savaşan Mehmetçiklerimizin üstünü başını, söküğünü dikerek, ekmeğini suyunu getirerek, gerektiğinde silahını taşıyarak, kendisi aç olduğu halde onları doyurarak, yapılan mücadeleye katkıda bulunmuş, bunlar zamanla bu milleti meydana getirmiştir. Ülkemizde doğruluk, dürüstlük, ahlak, fazilet, yardım ve fedakârlık üzerine kurulmuş olan bu sistem, bugü-

ne kadar toplumumuzda devam ede gelmiştir.

Dr. İbrahim Ateş: Ertan Yülek Beye yaptığı bu değerli açıklamalardan dolayı teşekkür ediyorum. Geleceğin yöneticilerini yetiştirme ve insanlara yapılan yardımın önemi üzerinde açıklamalarda bulundular. Şu anda salonumuzda bulunan dinleyicilerin yarıya yakını geleceğin yöneticileri, yani YOYAV'dan burs alan yavrularımızdır. İşaret ettiği genç, bundan yaklaşık 20 yıl önce bizim kurslarımızda Kur'an-ı Kerim öğrenen ve kısa bir süre burs alıp Bilkent Üniversitesinin bursluluk sınavını kazandıktan sonra bana geldi dedi ki: "Hocam, ben Bilkent Üniversitesinin bursunu kazandım. Bu bursun yarısını Vakfa vereyim de siz de onu bir öğrenciye burs olarak verin." demişti. İşte bu. İsim vererek deşifre etmek istemiyorum. Ertan Bey yaptığı hizmeti, görevi ifade etti.

İnsanlara yönelik örnek yatırımlardan biri de sevgili milletvekilimiz Hüseyin Tanrıverdi'nin Hizmet-İş Sendikası'nın başkanı iken Vakfımızın yürüttüğü çalışmalara verdiği önemli bir katkı idi. Ben Yoksullarla Dayanışma Haftalarından birinin açılış törenini yapacağımız uygun bir salonu temin etmenin sıkıntısı içindeydim. Hüseyin Beyle görüştüğümüzde; "Hocam sen Dedeman Otel'i'ne bir yazı yaz, Hizmet-İş Sendikasını da referans olarak göster. Ben otelin yöneticileri ile görüşeceğim. İnşallah otel salonlarından birini ücretsiz olarak teminini sağlarız." dedi. O yıldan geçen yılın sonuna kadar açılan o çığır devam etti. Otel salonu bize ücretsiz tahsis edildi. Allah kendilerinden de onlardan da razı olsun. Bu sene otel el değiştirdiği için haftanın açılış törenini bankada yapmak zorunda kaldık.

Teşekkür ediyorum.

Yük. Müh. Dr. İ. Ertan Yülek'e YOYAV'ın şükran plaketini Genel Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

Yardım Et Ecir Kazan

Hüseyin TANRIVERDİ

Manisa Milletvekili

Sayın Başkanım, çok değerli hanımefendiler, beyefendiler, YOYAV'ın çok değerli dostları, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Yoksullarla Dayanışma Vakfı'nın neredeyse yarım asra yaklaşan çalışmalarını tebrik ederek sözlerime başlıyorum.

Çünkü yoksulun, darda kalmışın, çaresizlerin elinden tutmak, onların tebessümlerine ve "Allah Rız Olusun" sözlerine muhatap olmak, sanırım bu dünyadaki en büyük mutluluklardan birisidir.

26 yıllık YOYAV'ın böylesine ulvi, ama o kadar da zor bir toplumsal görevi 22 yıldır başarıyla sürdürmesi kolay bir iş değildir.

Bu açıdan başta Sayın Ateş olmak üzere tüm YOYAV dostlarına, bizleri de bu mutluluğa ortak ettikleri için teşekkür ediyorum.

Değerli Dostlarım!

Biz öyle bir medeniyetin mensuplarıyız ki, "Veren Elin Alan Elden Üstün" olduğunun bilincindeyiz.

Hatta biz iyi biliyoruz ki;

"İşini bilenler, asıl muhtaç oldukları zaman infak ederler. Vermek için zengin olmayı bekleyenler, hiç veremeyecekler demektir. Darlık sırasında veremeyenler varlıkta hiç veremezler.

Darlıkta verenler bilir ve inanırlar ki, verdikleri kendilerine kat kat iade edilecektir".

İşte böyle bir anlayışın, "Komşusu açken tok yatan bizden değildir" sözünün muhatapları olarak, yoksul, aç ve açık nerede ise yardım elimizi uzatıyoruz, uzatmalıyız. Çünkü;

"Fakire yardım eden, Allah'a borç vermiş gibidir."

İşte bu yüzden biz, her daim nerde aç, açık, yoksul ve fakara görsek, elimizdekini paylaşmayı düşünürüz.

Elimizde yoksa da 'keşke elimde olsa da verebilsem' deriz.

Güzel bir söz var: "Dünyanın neresinde olursanız olun, mutluluğun formülü basittir: Çalış, iyilik yap, şükret."

Bu üç kelime mutluluğun sembolüdür, formülüdür. Buna dikkat ettiğimiz zaman, bizden daha mutlu insan olamaz, daha müreffeh bir ülke de olamaz.

Yapılan iyiliğin bugün olmasa da yarın ve yahut Ahirette bize sevap olarak geri döneceğine inanıyoruz.

Bugün bu inanca sahip bir yönetim Türkiye'de işbaşındadır.

Türkiye geçmişindeki ihtişamlı dönemlerine yavaş yavaş dönmemektedir.

Türkiye'deki sosyal yardım sisteminin güçlendirilmesi, hedef kitlenin objektif kriterlerle belirlenmesi, eğitim, sağlık ve istihdama yönelik desteklerin artırılarak beşeri potansiyelin en olumlu bir şekilde kullanılması konularında önemli adımlar atılmıştır.

Tabi dünyaya baktığımız zaman farklılıkları görüyoruz. Özellikle Birleşmiş Milletler, ne yazık ki adına ve misyonuna yaraşır bir tavır sergilemiyor.

BM artık belli ülkelerin çıkarları ve vesayeti istikametinde değil, bütün insanlığın hukukunu

korumayı esas almak üzere yeniden yapılandırılmalı ve vizyonunu yeniden belirlemelidir.

5 ülkenin tahakkümü ile yönetilen BM'deki çifte standartlar, artık çekilmez hale gelmiştir. Göstermelik birkaç deklarasyondan öte gitmeyen Genel Kurul kararları dahi uygulanmamaktadır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle; "Unutmayalım ki dünya 5'den büyüktür."

Birleşmiş Milletlerde, yani dünyada 200 ülkenin olduğunu düşünürseniz, 5 ülkeden bir tanesinin vetosuyla karar alamıyorsunuz. Dolaşısıyla dünyanın herhangi bir yerindeki mağdur ve mazlum insanların elinden tutması gereken, tutmak arzusunda olan ülkelerin de yardımları ciddi anlamda olamamaktadır.

Örneğin Filistin'e yardım etmek istersiniz, Gazze'ye gıda yarımı, insanî yardım yapmak istersiniz, ama İsrail geçiş vermez. Mısır'dan geçmek istersiniz İsrail engeller. Buradaki insanlar da dünyanın mağdur insanlarındandır. O halde buraya serbestçe insanî yardım yapmak isteyenler yapabilmelidir. Ama Birleşmiş Milletlerin engeliyle karşı karşıya kalmaktayız. Çünkü, ambargo uygulanmaktadır. Bu ambargo bir türlü kaldırılamadığı için de insanlar, orada perme perişan bir şekilde yaşamaktadır.

Geçtiğimiz hafta Filistin Meclis Başkan Vekili Ahmet Beyler üç milletvekiliyle geldiler. Başbakan Yardımcısıyla kendilerini kabul ettik, dinledik. İçimiz burkularak dinledik. Doğrusu elimizden çok şey gelebiliyorken, çok şeyi oraya sırf ambargo nedeniyle gönderemiyoruz. Örneğin ihtiyaçları olan ilaçları, ya da ihtiyaçları olan sağlık alet edevatlarını gönderemiyoruz. Orada hastane yaptırabiliyoruz, ama içini donatamıyoruz. Böylesi sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Onun için artık bu vahşi dünyada mağdur ve mazlum insanların elinden tutulabilmesi için, bir an önce adaletle hükmedilmeye ihtiyacı var. Bu beş ülkenin de özellikle bu konuda çok duyarlı olmasına ihtiyaç var, ya da kökünden meseleyi halledilebilmek için adalet kuralları çerçevesinde, Birleşmiş Milletlerin yeniden düzenlenmeye ihtiyacı var.

Bugün artık sınır tanımayan, ülke, halk, coğrafya tanımayan sorunlarımız var. Çevre

sonunu, iklim değişikliği, yoksulluk, terör, göç gibi önemli sorunları var dünyanın. Sadece belli ülkeleri, belli bölgeleri değil tüm dünyayı tehdit etmektedir.

Yoksulluğun azaltılması, gelişmişlik ve kalkınmanın olabilmesi için toplumun her kesiminde bu noktada duyarlı olmasına ihtiyacımız vardır.

Değerli dostlar!

Türkiye güçlü ekonomisi sayesinde sadece kendi içerisinde değil, kendi coğrafyasındaki mazlum ve mağdurlara da elini uzatmaktadır.

Türkiye; Filistin'e, Bosna'ya, Irak'a, Afganistan'a, Pakistan'a, Somali'ye, Sudan'a ve mağdur-mazlum diğer ülke insanlarına insanî yardımlarda bulunuyor. Türkiye'nin yardım eli artık, 5 kıtaya uzanıyor Allah'a şükürler olsun.

Beş kıtada hiçbir ayırım gözetmeden insanî yardımlarını büyük bir kararlılıkla sürdüren ülkemiz, yakın komşularından okyanus ötesi ülkelere kadar ihtiyaç duyan herkese ama herkese yardım elini uzatıyor. Coğrafi bölge ayrımı yapmaksızın, din, dil, mezhep, ırk ayrımı yapmaksızın, sırf insan ortak paydasında düşünerek, insan olduklarını dikkate alarak bu insanî yardımlarını yapmaktadır.

Bu konuda Suriye'de 2011'de başlayan insanî krizden ve çatışmalardan kaçarak Türkiye'ye sığınan siviller için harcanan miktar 3,5 milyar doları aştı.

Türkiye, Irak'a AFAD koordinasyonunda Sivil Toplum Kuruluşlarının da desteğiyle bugüne kadar 225 tır dolusu insanî yardım gönderdi.

Gazze'ye de yardım elini uzatan Türkiye'nin 3 ayda yaptığı yardımlar 13 milyon doları aştı.

Türkiye ayrıca, 2013 yılında Haiyan tayfunuyla sarsılan Filipinlere uluslararası yardım ulaştırılan ilk ülke oldu.

Türkiye'nin yaptığı insanî yardımlar arasında özellikle;

- 2004 sonunda meydana gelen Güneydoğu Asya depremi,
- 2005'teki Pakistan depremi,
- 2006'ta Lübnan'da yaşanan insanî kriz,
- 2008 yılının sonunda patlak veren Gazze Krizi,

-2010 başında meydana gelen Haiti ve Şili depremleri ile

-Ağustos ayında yaşanan Pakistan'daki sel felaketi ve

-2011'de meydana gelen Japonya depremi ile Libya krizi bağlamındaki yardım operasyonlarımız başı çekmektedir.

-2006 yılında 4.179.689 ABD Doları seviyesinde seyreden insanî yardımlarımız,

-2007 sonunda 10.744.200 ABD Dolarına,

-2009 ve 2010 yıllarında ise sırasıyla 13.220.00 ABD Doları ve 13.879.147 ABD Dolarına ulaşmıştır.

Bu meblağlar sadece doğrudan yapılan nakdî yardımlardır. Kızılay ve diğer kurum ve kuruluşlarımızca yapılan aynî yardımları içermemektedir.

Sözkonusu kurum ve kuruluşlarımızca yapılan aynî yardımlarla birlikte sadece 2010 yılında ülkemizin yaptığı insanî yardım yaklaşık 1 milyar ABD Doları tutarındadır.

STKlarımızın ve özel sektörün katkıları ile bu tutar neredeyse iki katına çıkmaktadır.

Türkiye olarak biz bunları maddî bir geri dönüş olacak diye yapmadık.

Biz Afrika'ya, Ortadoğu'ya bakarken, enerjiyi, petrol varillerini değil, yardıma muhtaç insanları gördük. Onları kendimize bağlamak için değil, özgürlüklerine daha kolay ulaşabilinler diye yaptık.

Bütün bu yardımların yapılması elbette oldukça önemlidir.

Küresel İnsani Yardım 2014 Raporu'na göre Türkiye, Gayri Safi Milli Hâsıla bazında en çok uluslararası insanî yardım yapan ülke oldu.

Rapora göre, 2013'te de en fazla uluslararası yardımda bulunan ülkeler sıralamasında Türkiye, ABD ve İngiltere'nin ardından dünyada üçüncü sıraya gelmiştir.

İnsanî yardım yapabilen onurlu bir ülke olduk, şerefli bir ülke olduk.

Yanlış hatırlamıyorsam İngiltere'nin yardımı 18 milyar dolar civarında, bizimki de 16,5 milyar dolar civarında. Çok cüzi bir fark var arada.

Aslında ikinci pozisyondayız. Üçüncü sırada olmak gerçekten Türkiye için bir onurdur.

Türkiye bildiğiniz gibi dün yardım alan bir ülke idi. Her konuda yardım alan bir ülke idi. Yani sosyal yardım amaçlı yardımları alan, ekonomik yardımları alan bir ülke idi. Ülkenin ayakta kalabilmesi için IMF kredileri, yardımları beklenirdi. Çok şükür bütün bunları aşmış, kendi iç sorunlarını çözmüş ve geleceğe ciddi yatırımlar yapabilmiş bir Türkiye var. Bu Türkiye artık, ayaklarının üzerine hem sosyal, hem de ekonomik olarak durabilmiş bir Türkiye.

Türkiye'nin bu hale gelmesiyle şimdi Sayın Başbakanımız, G20 zirvesinin dönem başkanı olmuştur. Önceden G20'nin içine giremezsiniz. Gelişmiş ülkeler arasında değildiniz. Şimdi gelişmiş ülkeler arasında 16. sıraya gelmişiz ve dönem başkanlığını almışız. Yani bu konuda ehliyeti, liyakati olmayan birine dönem başkanlığı verilmez. Ehliyeti, liyakati olmayan bir insana araba kullanılmaz. Ehliyetiniz olabilir, şoförlüğünüz yoksa kullanmazlar. Şoförlüğünüz vardır, ehliyetiniz yoktur kullanmazlar. Ama hem ehliyetiniz hem şoförlüğünüz, liyakatiniz varsa direksiyonun başına geçirirler. Bugün Türkiye bu noktada direksiyonun başına geçtiyse, gerçekten her birimiz bununla övünç duymalıyız ve haklı onurunu, gururunu yaşamalıyız.

Değerli Dostlar!

Sadaka, başka bir deyimle iyilik etmektir. İhsanda bulunmak, dinimizin gereği olduğu gibi insanı psikolojik olarak da rahatlatır ve mutlu kılar.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) yardımlaşma ve paylaşma konusunda çok hassastı.

Yanındaki insanları "İlmi olan ilminden, malı olan malından sadaka versin" diyerek yardım etmeye teşvik ederken, kendisi de her zaman ihsanda bulunmuştur.

O mübarek insan mazlumlara, haksızlığa uğramışlara yardım etmek için her zaman öncü olmuştur.

Hatta Nübüvvet kendisine tevdi edilemeden önce de 20 yaşındayken, Mekke'deki haksızlıklara, hak tecavüzlerine karşı akliselim olan ileri gelenlerce kurulan Hıful-Fudul Cemiyetine (Erdemliler İttifakı) girmiştir.

Orada Mekkeli ileri gelenlerle beraber;

1- Mekke'de, ister oranın halkından olsun isterse dışarıdan gelen insanlardan olsun, bir kişinin zulme uğradığını gördükleri zaman onunla birlikte olacaklarına,

2- Mazlumun hakkı zalimden alınıncaya kadar zalimin karşısında olacaklarına,

3- Deniz, bir tek tüyü ıslatıncaya kadar Sebir ve Hıra dağları yerlerinde kaldığı müddetçe ve maişette (mali durumda) tam bir eşitlik sağlanana dek yemin ettiler.

Hılful-Fudul Cemiyeti de böylesi önemli bir yemin ve kararlılıkla çalışmalarını sürdürdü.

Nitekim kendilerine İlâhî risâlet vazifesi verildikten sonra da, mezkûr cemiyete katılmış olmaktan duyduğu memnuniyeti şu ifadelerle beyan buyuracaktır:

“Abdullah b. Cüd'a'nın evinde yapılan yeminleşmede ben de bulundum. Bence o yemin, kırmızı tüylü develere sahip olmaktan daha sevimlidir! Ben, ona İslamiyet devrinde bile çağrılısam icabet ederim.” demiştir.

Allah bizi o yardım edenlerden ve bu yardımlarla temizlenenlerden eylesin.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Ülker Güzel: Manisa Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Tanrıverdi'ye bu güzel ve veciz açıklamaları için teşekkür ediyorum.

Hüseyin Tanrıverdi'ye YOYAV'ın şükran plakettini Genel Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

Gerçekten millet olarak her zaman onurla ve gururla taşıyabileceğimiz çok büyük değerlerimiz var. Bu değerlerimizi göstermenin gayreti içinde olmalıyız.

Yapılan bu güzel konuşmalara ve fikirlere ilaveten ülkemizde günün konusu ve üyesi olduğum “TBMM İnsan Hakları Komisyonu” olarak yaptığımız bir ziyaretten kısaca bahsetmek istiyorum.

Mardin Midyat, Şanlıurfa Ceylanpınar, Viranşehir, Suruç ve Kobani sınırına kadar gittik. Suriye ile sınırı olan ilçelerdeki Türkiye'ye sığınmış olan Suriyeliler için kurulmuş olan bir teşkilattan çok özet bahsetmek istiyorum.

Biraz önce saydığımız bu ilçelerimizde Türk milleti olarak biz, şu anda 1 milyon 710 bin Suriyeliyi barındırıyoruz. Bunlar için 5 milyar lira masrafta bulunmuşuz. 5 bin, 10 bin, 20 bin kişilik konteynir kent çadırlar kurmuşuz.

Bu mekânlarda yaşayan insanlar, ülkelereinde toprak sahibi, ev sahibi, makam sahibi, mühendis, ekonomist yani hepsinin bir işi, bir meşguliyeti, bir imkânı vardı. Bunların hepsini bırakarak canlarını koruma pahasına Türkiye'nin sınırına gelmişlerdir.

Bu insanlara kucak açmış olmak, bazı kesimler tarafından tenkit ediliyor. İşsizliğimiz gidiyor, paramız gidiyor, sırtımıza yük oluyorlar gibi sözler söylüyorlar. Bunlara inanmayınız.

Bizim yüreğimiz ve gönlümüz çok geniştir. Arkadaşlarımızın tarihimizden yansıtarak verdikleri örnekler, bizi yarınlara taşıyacak olan değerlerdir. Biz bunları gençlerimize vermek, öğretmek ve açıklamak zorundayız.

Bakınız devlet orada nasıl kenetlenmiş. Emniyet, Başbakanlık AFAD, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlıkları bir araya gelmiş, orada hayatı kurabilmek için organize olması gereken birimlerini harekete geçirip, devletimizin gücünü orada ortaya çıkarmıştır. Hastane kurmuşlar, okul kurmuşlar, hemşireler var, doktorlar var, temizlik var. Yani bir insanın yaşayabilmesi için gerekli olan her şey var.

Göçmenlerin içinden öğretmen olanları ayırmışlar, doktor olanları ayırmışlar. O topluma hizmet eden, hizmet edebilecekleri de bu

hizmete katmışlar. Öğretmenler ders veriyorlar. Çocuklar kendi dillerinde öğrenim görüyorlar. O çocukların disiplini var, temizliği var, yeme içmesi var. Yaşam için ter türlü disiplini devletimizin kurumları el ele sırt sırta vererek organize etmiş. Gerçekten gururla söyleyebileceğim bu çalışma, bütün dünya milletlerine ve Birleşmiş Milletler teşkilatına örnek olmuştur. Birleşmiş Milletler özel olarak elemanlarını göndererek böyle bir tesisi nasıl kurdunuz, böyle bir imkânı nasıl verdiniz diye incelemeye gelmişlerdir.

Bunların ötesinde yapılan diğer bazı çalışmalardan da söz etmek istiyorum. O çocuklar burada okuyorlar. Ölümünden kurtulup geldiler. O kadar çok çocuk var ki, boşlukta. Erkekler de boş geziyor. Görevlilerimiz onları işe alıştırmaya çalışıyorlar. Çeşitli mesleki kurslar tertipleyerek iş imkânı sağlamaya çalışıyorlar.

Öyle ki ülkemize sığınan bu insanlar: “Bize böylesine sıcak ve samimi davranıp, ilgisini esirgemeyen Türk milletine minnetimizi ifade edebilecek ne yapabiliriz?” diye düşünmüşler; “Orman oluşturalım” demişler ve buldukları bölgenin çok geniş bir arazisine ağaç dikmişler. Adını da kendilerine uygun bir şekilde vererek, “Bizim yarın burada yaşadığımızı ifade etsin” demişler.

Öte yandan burada yetişen çocuklar yarının yatırımlarıdır. O çocuklar yarın mutlaka kendi ülkelerine gidecekler, belli bir makam, mevki sahibi olacaklar ülkemize ve halkımıza dost olacaklardır.

Birleşmiş Milletler ilgilenmemiş mi, ilgilenmiş. Ne yapmışlar biliyor musunuz? Gelmişler idarecilerle görüşmüşler, kaç kişi var. Şu kadar. Bunların içindeki erkeklerin listesini getirin demişler, liste gelmiş. Kaç kişi okumuş, kaç kişinin eli ayağı sağlam, hasta olmayan belli yaş grubunda birkaç kişi seçip gitmişler. Biz ise o bölgelerde 10 bin 20 bin 30 bin kişiyi barındırma imkânına sahip olduğumuz gibi, bu yüreğe de sahibiz.

Orada Kobani’den gelen ve PKK’yı destekleyen, ölümden kaçan bir grup da vardı. Onlar için Suruç Belediyesi’nin destekleriyle özel bir yerleşim yeri olan bir kamp kurulmuş. O kampa da girdik. İnanın bize; “Sizin bize hiçbir şey yapmanıza gerek yok. Hayatımızı kurtardınız.” dediler ve teşekkür ettiler. Minnet duygusu içinde olduklarını ifade ettiler. Bunlar hep yarına yatırımlardır. Çok teşekkür ediyorum.

I. Oturuma katılanlar, YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş ile birarada.

Marifet Alanı Veren Yapmaktır

Dr. Nazif ÖZTÜRK

Kültür Bakanlığı Eski Müsteşar Yardımcısı

“İnsan, ne kadar namaz kılarsa kılsın, zekât ve sadaka vermedikçe, yani Allah için infak yapmadıkça, efendilik derecesine yükselemez.”

Elmalılı M. Hamdi Yazır

“Eğer bir insana balık verersen bir öğün yer, ona balık tutmasını öğretirsen ömür boyu doyar.”

Çinli Bilge Kuan Tzu

Yoksulluğun nesiller boyu sürecek bitmeyen bir kader olmadığını vurgulamak ve “alan” kesimler arasında bulunan insanların bir gün gelecek “veren” gruplar arasına katılabileceklerine duyduğum güvene işaret etmek amacıyla yazıma tersinden başlayan bir başlık koydum.

Başlıkta üç temel unsur yer almaktadır. Bunlar “marifet” kavramı, “almak” ve “vermek” fiilleridir. Konunun anlaşılması açısından bu kavram ve fiillerin açıklanmasında yarar bulunmaktadır.

Marifet; bilmek ve tanımaktır. Mecaz olarak bir şeyi becerebilme yeteneği ve hüner gibi anlamlara da gelir. Marifet, tasavvufta keşf ve ilham yoluyla meydana gelen aracısız bilgi, manevî ve iç tecrübeyle öğrenilen ilim, irfan ve bilgi için kullanılan bir terimdir.

Tasavvufî bilginin adı olarak marifet ile mücerret ilim arasında önemli farklılıkların olduğu ileri sürülmektedir. İlim, teorik ve soyut bilginin adıdır; akıl, nakil ve duyu organları aracılığıyla kazanılır. Marifet ise deneysel ve pratik bilginin adıdır. Keşf ve ilham yoluyla elde edilir. Bâtınî olma özelliği taşır ve dayanağı kalptir. Aklın vasıtaları dışında, Allah'ın doğrudan vergisidir. İlim sahibine âlim, marifet ve irfan sahibine ârif denir. Akla dayalı bilgi kale (söze), keşf ve ilhama dayalı marifet hale (davranışa) dayanan ilimdir.

“Almak” bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak kaldırmak; Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak; Birlikte götürmek ve ele geçirmek,

fethetmek anlamlarına gelmektedir. “Vermek” ise; üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek bırakmak veya başışlamaktır.

İyimser ve idealist düşüncelerle koyduğum başlığın altını doldurmak amacıyla literatür taramaya başlayınca, bu işin yazıya başlık atmak kadar kolay olmadığını fark ettim. “Yoksullar nasıl zenginleştirilir” ve insanlar “alma” alışkanlığından kurtarılarak “vermenin erdemine” ne şekilde yükseltilebilir? Bu sorulara cevap bulmak üzere yollara düştüğümde, bu sahanın fikir erbabının ve kalemşorlarının, bizim düşlediğimiz sahile hiç demir atmadıklarını üzüldük gördüm. Sayfaları çevirdiğimde; yoksulluk tanımları, istatistikler, zevahiri kurtarma çabaları, muhtacın, dulun, yetimin, güçsüzün kollanıp gözetilmesine ilişkin dinî metinlerde sıralanan uhrevî mükâfata kavuşma kolaylığı, kapitalist yergiler, sosyalist söylemler, sosyal devlet fetişizminin ortalığı kapladığını; fakat meselenin künhüne vukufiyet kesp ederek köklü çözümlere kimsenin yanaşmadığını müşahede ettim.

Bu tespitleri yaparken, yoksulluğun ne menem şey olduğunu, dünya var olduğu sürece her çağ ve her toplumda mevcudiyetini sürdüreceğini bilmediğimi kimse sanmasın. İstiyorum ki, hem “alanlar” ve hem de “verenler” olarak içine düştüğümüz kör döngüden hep birlikte kurtulalım. Verenden alıp ihtiyaç sahiplerine ulaştıran yardımlaşma ve dayanışma kurum ve kuruluşlarımızın yanında, insanları fakirlikten kurtarmak için çaba sarf eden ve hatta onları “verme” esası üzerine eğitip yüreklendiren STK'larımız da olsun.

Şüphesiz fakirlik çok yüzlü bir olgudur. Tedavisi yönünde pek çok reçeteler yazılmıştır ve yazılmaya devam edilmektedir. Her zaman ve zeminde farklı açılardan ele alınır, ama bir türlü ortadan kaldırılamaz. Çünkü çare ararken temel sebebe inilmez. Yapılan yorumlar, bir dünya görüşüne dayanır.

İnsanî bir bakış açısına ulaşip ulaşmaması, onlar için teferruattır. Nasıl bir insan inşa edilmek üzere planlama yapılmış ise; faaliyetler, üretimler, muameleler o doğrultuda sergilenir; bunun neticesinde planlanan yaşam tarzıyla karşılaşılması mukadderdir. Bu yüzden gerçeğe yüzleşebilmek için modern insanın inşasındaki temel düşünceyi irdelememiz gerekmektedir.

Bunca tedbire, ekonomik bakış açılara, planlara, politik ve sosyolojik analizlere rağmen niçin hâlâ dünya nüfusunun beşte biri şiddetli yoksulluk içerisinde? Niçin gelişmemiş diye bilinen ülkelerde çocuk ölümleri yüzde ellilerde seyretmektedir? İnsan haklarını benimsemek, bildirelere imzalar atmak, anlaşılması en zor olanı da bu konuda sürekli nutuklar irat etmek, niçin yoksulların durumunda dikkate değer bir değişiklik getirmemektedir? Niçin çağın düşünürleri, ekonomistleri, sistem analistleri ve hatta entelektüelleri; eksilip azalmadan devam eden bu durumu sorgulamamaktadır?

Bir emirle savaşları başlatanlar, insan hakları metinlerini yazanlar değil midir? Bunlar, insan onurunu bitiren bu kısır döngünün devamına niçin göz yumurlar?

Aşkı, sevgisi, merhameti olmayan insan eliyle ancak güçsüzün ezilmesine dayanan bir sömürü düzeni kurulabilir. Önemli olan bu bakış açısının değiştirilmesi ve insanın bu insanî çerçevede yeniden inşasıdır. Bu yapılabilirse, birçok problem gibi, yoksulluk da halledilebilir.

Düşlediğimiz bu mesut sonucun elde edilebilmesi için aşkı, sevgiyi, muhabbeti var etmeliyiz. Başkalarının acılarını duymalıyız. Onlara içten bakmalıyız. Halbuki mevcut anlayışla oluşturulan bakışta, onlar çok ötedirler; uzaklardır. İstirapları içimize dolmamaktadır. Oysa gerçek bir çözüm için onların acıları, problemleri yanımızda olmalı, içimizi doldurmalıdır. Böyle olunca onların acıları ve hayatları bizim de acılarımız, hayatlarımız olur. Her şey olduğu gibi görünür, gerçekler olduğu gibi algılanır. Eğer biz onları uzakta tutarsak yoksulların gerçek konumları hiçbir zaman tam olarak anlaşılmaz, bunun yerine saptırmalar ve kurgular geçer. Bu bakış açısı, gücümüzü birleştirmeyi gerektirir. Bugüne kadar böyle dostane bir bakış açısı gerçekleştirilemediği için yoksullukla mücadelede başarısız olunmaktadır.

Bu bağlamda ne demek istediğimizi en iyi anlatan, Hintli bilge Buda'ya atfedilen şu cümledir: "Dünya yüzünde acı çeken tek bir insan olduğunu bilsem, mutlu olamam"(1). Hedefe ulaşmak için izlenmesi gereken yol, yöntem ve anlayış, bu cümlede ortaya konulmuştur.

Yoksullukla at başı birlikte yürüyen eğitim-sizliğe çare aranmalıdır. Yaygın beceri kurslarıyla kalifiye eleman yetiştirme müesseseleri kurulmalıdır. Yoksulluğun bir geçinme yöntemi olmadığı, bu işin muhataplarına anlatılmalıdır. Geçici süreler için çok önemli olan, fakat taraflarda bir ilerleme sağlamadan kör döngü haline gelen "sadaka" anlayışı ile düşlediğimiz dönüşümü sağlayamayacağımız bilinmelidir.

Bu sebeple vücutça sağlam ve çalışıp kazanmaya muktedir olan kimselerin dinen sadaka kabul etmeleri doğru değildir. Çünkü umumi hükümlere göre, herkes kendi kazancına bağlıdır. Müslüman "yalnız Allah'a ibadet eder ve yalnız O'ndan yardım diler"(2). İnsan hâkim olmalıdır, mahkûm olmamalıdır. Âlî olmalıdır, zelil olmamalıdır. Faydalı olmalıdır, zararlı olmamalıdır. Sevilen olmalıdır, nefret edilen olmamalıdır. "Veren el alan elden üstündür"(3). Başkalarından yardım almaya alışmış olanlar bu hassasiyetlerini kaybederler. "Fukarâ-i sâbirin" in kıymeti; asıl fakirliğinden değil, yoksulluğuna rağmen 'ulviyetinden hiçbir şey kaybetmemesinden ve zillete düşmemesinden ileri gelmektedir(4).

Bir millet başkasının iane ve sadakası ile geçinmek esası üzerine yetiştirilir ise, elbette o memlekette hayır ve sadaka "sebeb-i atalet" olur. Fakat "cihet-i islâmiye" böyle değildir. İslâmiyet, insanları istiane (yardım alma) esası üzerine değil, iane (yardım etme) esası üzerine terbiye eder. Bunları söyledikten sonra konunun devamında Elmalılı M. Hamdi Yazır; müslüman, diğerine hayır yapmak ve yardımda bulunmak suretiyle "faaliyet-i müsmire" içinde yaşamak ister. Bu şekilde davranmanın insanı ecir ve sevaba götürdüğünü, çalışıp kazanmaya gücü yettiği halde, sadaka almanın ise haram olduğunu bilir. İnanıcı itibarıyla, İslâm dininin bu tarzdaki emirleri ve yasakları karşısında bulunduğu şuurundadır. Bu inanca sahip olan kimse, elbette ataleti en büyük günah sayar(5), görüşünü ortaya koymaktadır.

Yoksullar bu şartlarla vakıfta mevkufun aleyh olurlar. Ancak her zaman ehem mühimme tercih edilmelidir. Yoksulun konumuna göre, kurulacak sosyal yardım ve sosyal hizmet vakıfları arasında fark vardır. En hayırlı vakıf, insanların en şiddetli ihtiyacına mukabil bulunandır(6). En faydalı vakıf ise, ihtiyaç sahiplerinin çalışma ve kazanmasını arttırmaya ve bu şekilde bir nevi hizmet karşılığında istifadeye masruf olandır. Bir memleketin fukarâsına sürekli kazanç sağlamasını öğretmek için harcama yapan bir vakıf, o yoksulların iâşe ve ibatesini temin etmek üzere faaliyet gösteren vakıftan elbette daha hayırlıdır(7).

Vakıfların amaçlarını, toplumun ihtiyaçları belirlemektedir. Zamanlar, mekânlar ve ihtiyaçlar değiştiğinde, vakıfların amaçları da değişmektedir. Bu bakımdan Ahkâm-ı Evkâf'ta "insanların en fazla ihtiyaç duyduğu şeyi vakfetmek, vakıfların en hayırlısıdır"(8) kuralı getirilmiştir.

Bu tespiti yapmakla, dinimizin çok yüksek İslâmî ve insanî değerlerle öngördüğü ve teşvik ettiği "infak" kültürümüzü hafife alıyor değilim. Bu konudaki kesin kanaatimi Elmalılı M. Hamdi Yazır'ın; "İnsan, ne kadar namaz kılsa kılın, zekât ve sadaka vermedikçe, yani Allah için infak yapmadıkça, efendilik derecesine yükselemez" cümlesi özetlemektedir. Zorda kalan insana ilk el uzatılmasında ortaya konulan bu müthiş sinerjinin "alan" elin "veren" el yapılması konusunda sergilenememesi ve hatta tersine bir etki yapması bu meselenin bam telini oluşturmaktadır.

Hatırlayalım, 2000 yılı ekonomik krizini yaşayan Arjantin'de sosyal patlamalar meydana gelince, benzer durumun Türkiye'de de olabileceği beklentisi ortaya çıkmıştı. Beklentilerin gerçekleşmemesi dünya kamuoyunda Türkiye'nin sosyal sermaye gücü ile açıklanmıştı. Bu isabetli bir teşhisti, kriz bizi Arjantin vakıasına götürmezdi. Çünkü bizim aile yapımız ve değerler dünyamız çok güçlüydü. Bu olgu karşısında mantığımız, ekonomik kriz ve toplumsal buhran zamanlarında yanımızda olan şeyin normal zamanlarda bize daha da güç ve dinamizm katması ve ülkeyi içine düştüğü durumdan çekip çıkartarak ayağa kaldırması gerektiği düşüncesini çağırıştırılmaktadır. Fakat gelişme bu yönde olmamakta, olağanüstü dönemlerde sergilenen dinamizm, normal zamanlarda gücünü kaybetmekte, etkinlik ortadan kaybolmakta ve geride, yalnızca günü kurtarmaya yönelik bir felsefi anlayış kalmaktadır.

Bu neden böyle olmaktadır? Mağduriyetler ve krizler karşısında son derece duygusal ve duyarlı olan toplum, neden bu güç ve dinamizmini normal zamanlara yayarak makus talihini yenebilecek bir toplumsal sinerji meydana getirememektedir?

Elbette her toplumsal problemin birden fazla cevabı bulunmaktadır. Fakat seçenekler ne kadar çok olursa olsun bu sorunların merkezinde sosyal sermaye ve onun değişim karşısında yaşadığı problemler gelmektedir.

Türkiye'de sosyal sermayeye nitelik, yön ve doğrultu kazandıran toplumsal etkenler (alışkanlıklar, inanç ve felsefeler) görünür bir yozlaşma yaşamaktadır. Bu durum, değişimin temposu arttıkça daha da belirginleşmekte, başta yoksulluk olmak üzere, ülkenin toplumsal sorunlarını artırmaktadır. Eğitim yetersizliğinin üzerine gelen vasıfsızlık ve

mesleksizlik, yoksulluğun görünen kollarından biri olarak yozlaşmanın debisini derinleştirmektedir. Bu tablonun ortaya çıkardığı Türkiye fotoğrafının her bir karesini oluşturan yanlış değer ve toplumsal kabuller, bu meselenin üzerinde ariz amik düşünmemizi gerektirmektedir.

Önemli olan bireyin kendi kendine yardım edebilmesini imkân dâhilinde kılmaktır. Bir başka ifade ile bireyin sorun çözme kapasitesini geliştirmektir. Günümüzde yoksullarla yapılan çalışmalarda yoksulları bağımsız kılan, kendi ayakları üstünde durmayı hedefleyen yaklaşımlardan çok, "yardım verenlere bağımlı kılan" bir anlayışın yeğlendiği görülmektedir. Böylece yoksullar sürekli "alıcı komumda bir rol" tanımına sıkıştırılmaktadır. Giderek verene alanın birlikte oluşturdukları bir "yoksulluk kültürünün" temelleri atılmaktadır.

Türkiye'de yardım etme mekanizması, gerek kurumsal gerek sivil toplum gerekse kişisel yollarla olsun, alanları verene bağımlı kılan bir model üzerinden şekillenmektedir.

Yoksullukla mücadelede şüphesiz devlete önemli görevler düşmektedir. Ancak, tüm dünyada yoksullara direkt parasal yardımlarda bulunmayı öngören "sosyal yardım devleti" anlayışı artık önemini kaybetmiştir. Sosyal yardım devleti ve paternalizm/seçkinler anlayışı dünyanın hiçbir yerinde yoksulluğa çare olmamış, aksine bireylerin daha tembelle olmalarına ve iradî işsizliği benimsemelerine sebep olmuştur(9).

Çok boyutlu bir sorun olan yoksulluk problemiyle mücadelede, çok yönlü bir yaklaşıma ihtiyaç bulunmaktadır. Bu boyutların en önemlisi istihdamdır. Yoksul insanların kendilerini yoksulluk kısılcısından kurtarabilecekleri yegâne varlıkları, sahip oldukları emekleridir. Bu önemli değeri emek piyasalarında gereği gibi değerlendirebilmeleri, ancak uygulanacak isabetli istihdam politikalarıyla mümkündür(10).

Yoksulluk sorununun çözümünde kısa süreli ve geçici önlemler yerine, kalıcı ve makro çözümler getirilmelidir. Özellikle yoksullara eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinin götürülmesine yönelik çabaların artırılması ve yeni iş olanaklarının yaratılmasına çalışılmalıdır. Yoksul insanlara yapılan bireysel yardımlarla onların yaşam koşullarını iyileştirmeye çalışmaktan ziyade, bunun toplumsal bir sorumluluk olarak algılanması sağlanmalıdır. Yoksulların yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik sosyal hizmet uygulamaları geliştirilmelidir. Artık insanlara balık verme yerine balık tutması öğretilmelidir.

Canlıların hayatında hücrenin yüklediği görevi toplumlarda aileler üstlenir. Bir toplumun sinerji do-

ğurma gücünün örgütlenmiş en küçük birimi ailedir. Toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel dönüşümünde aile vazgeçilmez bir önem taşır. Aile her toplumda yoksulluğun giderilmesinde ana hareket noktasını oluşturur. Ülkemizde yoksulluğu gidermek için, kamu ve gönüllü yardım kuruluşlarının ailelere balık dağıtmak yerine onlara balık tutmasını öğretmeleri gerekir. Çünkü Çinli Bilge Kuan Tzu'nun dediği gibi: "Eğer bir insana balık verirsen bir öğün yer, ona balık tutmasını öğretirsen ömür boyu doyar". Fakirliğin yenilmesi için yoksul kesimdeki insanlara kendi geçimlerini kendilerinin sağlayabileceği bir meslek kazandırılması çalışmalarına önem verilmelidir.

Bütün ülkelerde yoksulluğun çelik çemberini "alan el" olmaktan daha çok "veren el" olunması gerektiğine inananlar kırar. Onlar ürün, hizmet ve bilgi üretme yolunda iki günü birbirinden farklı kılarak toplumun üretim gücünü büyütür. Bir toplumda hangi kesimden olursa olsun bir kişi, gelen gününü geçen gününden daha verimli ve daha üretken kılamıyorsa, kendisiyle birlikte içinde yaşadığı cemiyeti de yoksullaştırır. Hangi alanda faaliyet gösterirlerse gösterebilirler, bir toplumda yoksulluğun kıskacından iki gününü birbirinden farklı kılanlar kurtulur. Onlar hem fiziksel, hem de zihinsel üretimin öncüleridir. Girişimciler, katma değeri düşük kaynakları, katma değeri yüksek ürün, hizmet ve bilgiye dönüştürürler. Onların elinde her ürün, hizmet ve bilgi bir süreçten geçilerek, katma değer kazanır. Yeni bir katma değer kazanan, her kaynak da yoksulluğun alanını daraltır. Bütün dünyada yoksullukla savaşın en etkili, en güçlü silahı, tükettiğinden daha fazlasını üretmesini bilmektir.

İnsanların üretim gücünü yitirdiği bir toplumda hiçbir güç, yoksulluğun önüne geçemez. Çünkü bütün dünyada yoksulluğun ana kaynağı, üretim güçsüzlüğüdür. Yoksulluğun azaltılması yolunda plan ve projelerin olmadığı cemiyetlerin üretim gücü yükselmediği gibi, sosyal sorunları da katlanarak artar. Ticaretin gelişmediği toplumlar yoksulluktan kurtulamadığı gibi, sosyal sorunlardan da kurtulamaz. Ticaret ve gücün hız ve yoğunluk kazandığı toplumlarda yoksulluk, büyük ölçüde azaldığı gibi, iç ve dış çatışmaların yolu da kesilir. İster iç isterse dış ticaret olsun taraflar, ürettiği ürün ve hizmetleri değerlendirme yanında kültürel bağlarını da zenginleştirirler. Ticaret hiçbir zaman tek yönlü ve tek boyutlu olmaz. Yoksulluğun kaynaklarını kurutmada, yardımlaşma ve dayanışma kısa güç, ticaretin özendirilmesi de uzun vadeli çözümdür. Yoksulluğu yenmede kısa dönemde yardımlaşma ve dayanışma, uzun dönemde ise yoksul şehir ya da bölgelerden varlıklı şehir ya da bölgelere göç etkilidir.

Sınırların öneminin azaldığı bir dünyada, kolaylıkla şehir ya da ülke dışına çıkamayan bir toplum, yoksulluğun çelik çemberini kıramaz.

Yoksulluğun önlenmesinde, üretimin artırılması kadar, gelirin değişik yöntemlerle dengeli bir biçimde dağıtılmasına da dikkat edilmelidir(11).

Demem o ki; hedeflediğimiz "alan elin veren el" olması için dört kademeli bir gelişme sürecinin yaşanması gerekmektedir. Yoksulun hayatini sürdürülebilmesi için asgariden ihtiyaç duyduğu katkının sağlanması, birinci basamağı oluşturmaktadır. Yaşamsal öneme sahip bu ilk basamağın muhatabı devlettir. Çünkü "Beytü'l-mal"de istihkakı olan yedi sınıf arasında yoksullar da sayılmaktadır(12).

Hazine'de istihkakı bulunan yoksullara refah payı olarak hayırsever kişi, kuruluş ve STK'ların sağladığı katkılar, ikinci kademeyi teşkil etmektedir. Başlangıç yardımı olarak bu iki basamakta yapılan katkılar, insan onurunu kurtarmaktadır ve yaşamsal önemi haizdir; fakat hedefe ulaşmak için yeterli değildir.

Üçüncü kademede dar geliriye verilecek destek, iş temini veya sermaye birikimine uygun olmalıdır. Bireyin ilk sermayesi emeğidir. Emeğini ortaya koyabileceği vasatın hazırlanması ve böylece ulusal sermayeye katma değer sağlayacak üretime başlanmış ve giderden çok gelir elde edilme safhasına geçilmiş olacaktır.

"Alan elin veren el" olabilmesi için kazanç elde edilmesi, hatta servet ve samana sahip olunması "vermeye" yetmemektedir. Servet sahibi olan ve olacakların "veren el" olabilmeleri için "verme" erdemine yükseltilmesi gerekmektedir. İşte burada bizim paylaşma kültürümüz ve "veren" medeniyetimiz devreye girmektedir. Bu yüksek hasletlerin eyleme dökülmesi, kişinin bu doğrultuda eğitilmesine ve motive edilmesine bağlıdır. Gelinecek bu nokta, dördüncü ve son kademeyi oluşturmaktadır.

Birinci ve ikinci kademeleri çok iyi uygulayan ülkemiz insanların, üçüncü ve dördüncü aşamayı hayata geçirmek için yoksulluk problemini bu zaviyeden yeniden düşünmesi gerekmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda yeni kurum ve kuruluşlara ihtiyaç bulunmaktadır. Bunu yapabildiğimiz takdirde, hem yoksulluğa kalıcı çözümler bulmuş, hem de "alanları verenler" sınıfına dâhil etmiş oluruz. Bu sayede "alanlar" sürekli azalmış ve "verenler" her geçen gün artmış olur. Bu trend kesintisiz devam ettirildiğinde, bir gün gelir, Halife Ömer bin Abdulaziz döneminde olduğu gibi ülkemizde yardım edilecek kimse bulunamaz hale gelir. İşte o zaman ülke kalkınmış ve toplumsal refah sağlanmış olur.

Düşlediğimiz bu tasavvur neden hayal olsun;

unutmayalım, bu yer küre üzerinde bir kere yaşanan, bin kere yaşanabilir.

Ülker Güzel: Değerli konuşmacılarımıza çok teşekkür ediyorum.

Sosyal reform bir toplumda çok önemlidir. Nitekim bizim özellikle insana saygı açısından düşüncemiz ve engellilere insanca yaşama hakkını verebilmek için yaptığımız reform, en güzel reformlardan biridir diye düşünüyorum bu dönemde. Bu hususla ilgili sadece bir örnek vermek istiyorum.

Ev ziyaretine gidiyoruz. Bu ziyarette, hane halkı çok fakir olan evde engelli bir çocuk var. Çocuk diyorum. Kırk yaşlarına gelmiş bir genç kız. Yerde sürünüyor. Onu öyle yerde sürünür vaziyette görünce ben de hemen yere oturdum, onu kucağıma aldım, birlikte o evde biraz anne baba ile sohbet ettik. O çocuğa engelli olmasından dolayı devlet maaş bağlanmış ve bağlanan bu maaşı bankaya garanti göstererek kredi çekip ev almışlar. Anne de çocuğa baktığı için devletten maaş alıyor. "Biz ne kadar şükretsek azdır. Engelli kızımızın sayesinde kafamızı sokacak bir yer bulduk. Ev aldık. Onun aldığı maaşla kredimizin taksitini ödüyoruz. Biz de aldığımız maaşla geçiyoruz. Allah'ıma şükürler olsun." diyorlar. Bu bence çok değerli ve güzel bir şeydir.

Bizim tarihimizde yine yoksul kalmış, annesiz-babasız fakir kızlarımızı evlatlık olarak verdiğimiz zaman gittikleri evde kırdıkları tabakları, çanakları tazmin etmek için vakıflar kurulmuştur. Sokaktaki kuşları aç bırakmamak için vakıflar kurulmuştur. Biz toplum olarak bu kadar ince, bu kadar zarif ve bu kadar gönlü bol insanlarız. Bu bize nereden geliyor? Vakıf kültüründen geliyor. Bize atalarımızdan miras kalan vakıf müessesesinin yüceliğinden geliyor. Çünkü vakıflar, insan haysiyetini, şerefini, gurunu gözeterek, insanın insanca yaşama hakkı olduğunu bilerek organize olmuş ve topluma mal olmuş gönlü bir müessesedir.

Ben özellikle şunu söylemek istiyorum ki, insana saygıyı biz kültürümüzden aldık. Fakirimize fukaramıza sahip olmayı yine tarihimizden aldık. Dolayısıyla salonumuzda bulunan gençlerimize: "Özellikle kültürümüzü öğrenmeye, tarihimizi okumaya çalışın ki, sizler bizlerin yerine geçeceksiniz ve gelecek Türkiye'nin devam ettirici kuşakları olacaksınız." diyorum. Hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

¹ Tozlu, Necmettin; "Modern İnsanı İnşa Düşüncesi Temelinde Yoksulluk", Yoksulluk Sempozyum Kitabı, İstanbul 2003, C. 1, s.22-31.

² KK. I/5.

³ Buhari (Çağrı Yayınları), İstanbul, 1981, C.II, s.117, Zekât 18.

⁴ Elmalılı, M. Hamdi, İrşâdü'l-Ahlâf fi Ahkâmî'l-Evkâf, İstanbul 1330, s. 134.

⁵ Elmalılı, M. Hamdi, Ahkâm-ı Evkâf (Tebassama) Tab'ı Ahmet Halid, İstanbul 1326, s.8-9.

⁶ Ömer Hilmi Ef., İthâfu'l-Ahlâf fi Ahkâmî'l-Evkâf, İstanbul 307 s. 15,m.53.

⁷ Elmalılı, M. Hamdi, İrşâdü'l-Ahlâf...,s. 134-135.

⁸ "Vakfın efdali, nâsın kendüye eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğu bir şeyi vakf etmektir. Mesela, ahâlisinin ihtiyacını defa kâfi çeşmesi olan bir mahallenin mektebi olmasa, orada vakf olarak mekteb yapmak, çeşme yapmaktan efdaldır ve daha hayırlıdır" (Ömer Hilmi Efendi, İthâfu'l-Ahlâf fi Ahkâmî'l-Evkâf, İstanbul 1307, s. 15, Mesele 53). Aynı konuda Elmalılı M. Hamdi Yazır da şunları söylemektedir: "En hayırlı vakıf, en faydalı olanı ve en şiddetli ihtiyaca mukâbil bulunanıdır. En faydalı vakıf ise, ihtiyaç sahiplerinin çalışma ve kazanmasını artırmaya ve bu şekilde bir nev'i hizmet karşılığında istifadeye masruf olanıdır. Bir memleketin fukarâsına daima servet kazanmasını öğretmek için harcama yapan bir vakıf, o yoksulların bazan karnını doyurmak için yapılan vakıftan elbette daha hayırlıdır" (Elmalılı M. Hamdi, İrşâdu'l-Ahlâf fi Ahkâmî'l-Evkâf, İstanbul 1330, s. 135; Öztürk, Nazif, Elmalılı M. Hamdi Yazır Gözüyle Vakıflar, Ankara 1995, s. 116).

⁹ Aktan, Coşkun Can, "Yoksulluk Sorununun Nedenleri ve Yoksullukla Mücadele Stratejileri", Yoksulluk Sempozyumu Kitabı, İstanbul 2003, C.1, s.148-159.

¹⁰ Gündoğan, Naci, "Yoksullukla Mücadelede İstihdam Politikalarının Rolü ve Önemi", Yoksulluk Sempozyumu Kitabı, İstanbul 2003, C.1, s.160-171.

¹¹ Gürdoğan, Nazif. "Yoksulluğun Çelik Çemberini Kırma", Yoksulluk, İstanbul 2003, C. 1, s.32-37.

¹² "Sadakalar (zekâtlar) Allah'tan bir farz olarak ancak, yoksullara, düşkünlere, (zekât toplayan) memurlara, gönülleri (İslâm'a) isindirilecek olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışılan) kölelere, borçlulara, Allah yolunda çalışıp cihad edenlere, yolcuya mahsustur. Allah pek iyi bilendir, hikmet sahibidir" (KK, IX/60).

Dr. Nazif Öztürk'e YOYAV'ın şükran plaketi Genel Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

II. Oturum Başkanının Oturumu Açış Konuşması

Prof. Dr. Ziya Burhanettin GÜVENÇ

Çankaya Üniversitesi Eski Rektörü

Sayın Başkan, çok değerli hazirun, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Üniversitede uzun yıllar çalışmış ve yöneticilik yapmış bir kişi olarak sahip olduğum bakış açısını sizlerle paylaşmak istiyorum.

Dünyada yaklaşık 1,5 milyar müslüman var ve 1,5 milyon müslümana bir üniversite düşmektedir. ABD’de 100 bin, Avrupa Birliği ülkelerinde de yaklaşık 60 bin insana bir üniversite düşmektedir.

Bugünkü müslüman ülkelerin durumuyla ABD ve Avrupa Birliği’nin durumunu mukayese ettiğimizde aradaki ekonomik ve teknolojik farklılığı eğitimdeki farklılığa bağlıyorum.

Ülkemizde de son yıllarda üniversiteleşme konusunda çok ciddi yatırımlar yapıldı. Her ilde en azından birer üniversitemiz var. Tabi bunların birçoğu yeni kuruldu. Sağlıklı, başarılı hale gelmeleri zaman ister.

Katma değeri yüksek ürün üretebilmek için bilgiye ihtiyacımız var. Peygamber Efendimizin şu hadis-i şerifini ben yıllardır söylerim. “Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” Bu açlık ve tokluk sadece çorba, ekme ve hurmadan ibaret değildir. Gerçek açlık bilgi eksikliğidir, yetişmiş insan kaynağı eksikliğidir.

İşi bilmediğiniz zaman, katma değeri yüksek ürün üretemezsiniz. Para da işi çözmez. Ülkemizin kişi başına düşen geliri bugün ortalama 10 bin dolar. Avrupa Birliği, ABD, Japonya, Güney Kore, Tayvan gibi gelişmiş ülkelerde bizim iki, üç, dört katımızdır. Peki bu nasıl oluyor? Bilgi farklılığından oluyor. Katma değeri yüksek ürün üretmek için ne yapacağımızı, nasıl yapacağımızı, tasarımı nasıl yapacağımızı bilmek zorundayız. Bu da bilgi ile oluyor. Dolayısıyla gerçek açlık, bilgi eksikliğidir.

Peygamber Efendimizin sözüne bu perspektifle baktığımız zaman, üniversitelere büyük sorumluluk düşüyor. Çünkü bilgi nerde var, nerde üretiliyor? diye sordüğümüz zaman, herkesin aklına üniversite geliyor. Bilgiye aç tanınmış işletmeler, aileler, çocuklar, yetişen yeni nesil var. Hepsinin bilgiye aç olduğunu biliyoruz. Üniversiteler bunun gereğini yerine getiriyor mu? Yoksa bulunduğu yerde, duvarının içerisinde karnı tok –bilgi anlamında tok– vaziyette, bilgiye muhtaç olanları seyrediyor mu? Onların ayağına gidip eğitim veriyor mu, yardımlaştırıyor mu? KOBİ’lere gidip işi nasıl doğru yapacağını öğretiyor

mu? Üniversiteler bunu yapmadıkları zaman büyük vebal altında kaldıklarını kalben hissediyorum. Çünkü o veciz sözün sonunda; “Bunu bile bile seyrediyorsan benden değilsin.” Deniyor. Maalesef bugün üniversiteler bunu bile bile seyrediyor. Büyük çoğunluğu, var olan potansiyelini bu yönde kullanmıyor.

Ülkemizin yapmış olduğu ihracatın toplam miktarı 160 milyar dolar. Sattığımız ürünlerin de kilogram olarak karşılığı 100 milyar kilogram. İkisini böldüğümüz zaman kilogramı 1,6 dolar’a geliyor. Yani sattığımız ürünlerin ortama değeri 1,6 dolar. Biz bunu 2 dolara çıkartmıyoruz. Bunun için bilgi gerekiyor.

Katma değeri yüksek ürün üretmek için üniversiteler olarak bizim çok daha fazla çalışıp, sanayinin içerisine girip, onlarla kucaklaşıp, beraberce yeni ürünler üretmemiz, yeni tasarımlar yapmamız gerekiyor. İşte bunu arttırmanın gerçek açlığı yok edeceğine inanıyorum. Çünkü işletmeler daha fazla para kazanacak, işçisine daha fazla maaş verecek, daha fazla vergi ödeyecek, istihdam artacak ve gerçekten yardım edilecek insan bulamaz hale geleceğiz. Bunun için de çok çalışmamız gerekiyor.

Tabi bu vebal sadece üniversitelerin omzunda da değil. Devlet yöneticilerimize de ciddi iş düşüyor.

Devlet yurtdışından hastaneler, ulaşım, haberleşme, savunma ve enerji için ciddi alımlar yapıyor. Bu alımlarda yerli katkı payını koymamız gerekiyor. Yerli katkı payı koyduğumuzda bu şu demektir. İhaleyi alan yabancı firmaya yerli katkı payını sektörüne göre %40, %50 koyduğumuz zaman, o bütçenin % 40’ını, %50’sini yurt içinden temin etmek zorunda kalır. Bu da bizim yerli sanayimize iş aş demektir. Bunu devlet, kanun çıkararak yapmak zorundadır. Bu, cari açığımızın kapanmasına da katkıda bulunacaktır.

Belediyeler de yurtdışından doğrudan alım yapıyor. Ulaşım için tramvay, trolleybüs, otobüs; temizlik için kar kürüme makineleri, çöp arabaları alıyorlar. Maalesef yerli katkı sıfırla ihale yapıyorlar. Onların da kendi ülkelerini, ülkesindeki iş dünyasını, işletmeleri, üreticileri, sanayiye düşünerek her yapılan kamu alımlarında en az %50 yerli katkı payı koymalarını rica ediyoruz. O zaman yerli sanayimize iş aş gelecek, işçi çıkarmayacağız, sanayicimiz daha fazla para kazanacak, daha fazla vergi vereceğiz, yeni yatırımların önünü açılacaktır.

Yarınlara Yatırımın Örnek Uygulamalarından Biri: **Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti**

Prof. Dr. Nesimi YAZICI

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Eski Dekanı

Her milletin tarihinde, kaynağını ait olduğu kültür köklerinden alan değişik müesseselerin bulunması söz konusudur. Müslüman toplumların kültür ve medeniyetlerinin oluşturulmasında en güçlü kaynak ise Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in Sünneti'dir. Konuya bu noktadan yaklaştığımızda, geçen on dört asırda İslâm dünyasında, Müslümanların ihtiyaçlarına cevap vermek üzere binlerce müessesenin oluşturulmuş bulunduğu şahit oluruz. Bunlar Allah'ın son dinini yaşanılır gerçekler halinde ortaya koyan abidelerdir. Tarih bizi bunlardan haberdar ediyor. Bizler de geçmişin tecrübe birikimi sayesinde günümüzde daha huzurlu yaşıyor, istikbalde daha emin olabiliyoruz.

Bilindiği gibi Kur'an-ı Kerim'in muhtelif âyetlerinde Müslümanların yardımlaşmalarının, güçlük ve sıkıntı hallerinde kardeşlerini desteklemelerinin gereğine vurgu yapılmış bulunmaktadır. Örnek olarak 5. sure olan Mâide suresinin oldukça uzunca bir metni bulunan ikinci âyetinin bir kısmında Yüce Mevlâ'nın; "Siz yalnız iyilikte, güzellik ve takva konusunda birbirinizle yardımlaşın, fakat günah işlemede ve düşmanlıkta yardımlaşmayın", 42. sure olan Şûrâ suresinin 38. âyetinde ise; "(Mü'minler) kendilerine verdiğimiz nimetlerden hayırlı işlerde harcarlar" buyrulmuş olduğunu hatırlayabiliriz. Hz. Peygamber'in Sünneti'nde de öncelikle bütün Müslümanların kardeş oldukları, kardeşlerden zenginlerinin, fakirlere karşı olan yükümlülüklerini dile getiren buyruklar ve bunları yaşanılır gerçekler haline getiren uygulamaları görür, gösterebiliriz(1). Dinimiz bunlara uyanları ulaşacakları nimetlerle müjdelere, karşı gelen, isyan eden, aksine davrananları da Cenabu Allah'ın azabıyla korkutur.

Bu vesile ile dikkatlerimizden uzak bulundurmamız gereken husus, hiç şüphesiz geçmiş toplulukların da insanlardan oluşmalarının tabii

bir neticesi olarak, Allah'ın rızasını hedefleyenlerle, bunun aksine davrananları birlikte barındırmış olduklarıdır. Bu gerçeği bilip kabul ettikten sonra bizim tercihimizin, iyileri ve iyilikleri belirginleştirmek, güzel örnekleri tekrar hatırlamak ve hatırlatmak yönünde olacağı açıktır. Bu arada bazı kardeşlerimiz onlardan hisse alırlarsa, -Ulu Allah'ın takdir ve izinleriyle- bizim sözlerimiz/satırlarımız da boş lakırdı ve karalamalar olmaktan çıkar, anlam ve değer kazanır.

Bilindiği gibi Türklerde idareciler, İslâm öncesi dönemlerde de yönetimlerindeki halkı yedirmeyi, giydirmeyi törenin gereği olarak kabul ederlerdi. Nitekim hakanların geniş katılımlı toy ve şöenler düzenledikleri tarih kitaplarında sıklıkla tekrarlanan hususlardan birini oluşturmuştur(2). Müslümanlığı kabulleri sonrasında ise İslâm'ın bu konudaki prensiplerine kolaylıkla uydular ve bu yolda durumun gerektirdiği farklı örnekler ortaya koydular(3). Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti(4) ise yakın geçmişimizin işte bu istikametteki örnek bir müessesesi olarak karşımıza çıkmaktadır(5).

Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti, hakkında sahip olduğumuz bilgiler esas olarak Ağustos 1913'te Samsun ve Erzurum'da basılan, kapak dahil 8 sayfa içerisinde 12 maddeden oluşan nizamnâmesinden ibarettir(6). Buna göre; Kaymakam Tunalı Hilmi Bey'in(7) girişim ve çabalarının, kurulmasında önemli rol oynadığı cemiyet, Bayburt'taki memur, esnaf ve halk tabakasının geniş tasvibini görmüştür. Bu durumu kurucular, üye ve yönetici listelerinden kolayca anlamak mümkündür. Nitekim memurlardan; Tabip Refet, Baytar Osman, Posta Müdürü Fahri, Sıhhiye Baytarı Abdurrahman, Rüşdiye Müdürü Ali Fehhami, Evkaf Memuru Fehmi, Malmüdürü Rıfki Ekrem, Ceza Reisi Arslan ..., ileri gelenlerden; Hocaoğullarından Hacı Mahmud ve Mehmed, Otlucu Muhyiddin, Çakıroğlu

Nazım, Pamukçuoğlu Hacı Yusuf, Tuzcuzâde Şamil..., esnaftan; Durak, Şükrü, Hasan, Halil v.b. efendi/ağalar kurucu ve yönetici olarak cemiyette yer almışlardır.

Cemiyetin yönetim kurulunun başında kazanın müftüsü Mehmed Said Efendi bulunmaktadır. Kendisine diğer dört arkadaşı da yardımcı olmaktadırlar.

Cemiyetin hedefi; muhtacı dilenmekten kurtarmak amacıyla yapılabilecek en isabetli katkının, onu iş sahibi yapmak olduğu ilkesini, kuvveden fiile/düşünceden eyleme dönüştürmektir(8). Yani cemiyet hem işsizliğin ve hem de dilenciliğin düşmanıdır. Bu husus nizamnâmesinin ikinci maddesinde; "Cemiyet ... işin, işlemenin dostudur. İşsizliğin, dilenciliğin düşmanıdır. İmdi, işsizliği bahane edinerek dilencilığe girişmiş, yahut girişecek olanlara iş bulmayı sadakanın en makbulü gibi tutar" şeklinde ifadelendirilmiş bulunmaktadır. Maamafih bu organizasyonu sade bir iş bulma teşkilâtı olarak da düşünmemek gerekir. Burada imkânlar ölçüsünde, bir felâket, talihsizlik, kalıcı bir hastalık gibi sıkıntısı olanlara, ya durumlarına uygun bir iş ve gelir temini, ya da doğrudan maddî yardım yapılması söz konusudur. Bununla birlikte kendisine iş temin edilen, buna rağmen veya çalışmak zor geldiği için dilenmeye devam edenlere asla müsamaha edilmeyecektir.

Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti, mahallin müftüsünün başkanlığında beş üyeden oluşan ve Dilendirmezler Ocağı ismini taşıyan bir yönetim kurulunca yönetilecektir. Her hafta olağan, Başkâtipliğin davetiyle olağanüstü olarak toplanacak Dilendirmezler Ocağı, Güçsüz Kararı verdiği 15 yaşından yukarı muhtaçlara yazın 40-60, kışın ise 60-80 parayı geçmemek üzere maddî yardımda bulunacaktır. Cemiyet Aza/üyeler 'Sâ'îler ve Dilendirmezler' olmak üzere iki gruptur. Sâ'îler; Cemiyet'e Sâ'îler Sadakası adı altında bir çeyrek mecidiye giriş ücreti ile dâhil olurlar ve nerede olursa olsun; "Müslüman dilenmez, dilendirmez" hedefini kendilerine prensip edinirler. Bunlar cemiyetin Bayburt asıllı olmayan üyeleridir. Dilendirmezler ise, cemiyete girişte Dilendirmezler Sadakası adıyla bir mecidiye verirler ve ayrıca Mart ile Eylül aylarında yarımşar mecidiye Aylar Sadakası öderler. Bunlar da "Müslüman dilenmez, dilendirmez" hedefine kesin bağlılık yanında, gönüllerinde engin bir merhamet sahibi olan kişilerdir. Bu aidâtlar haricinde cemiyet üyeleri zekât ve diğer yardımları ile cemiyetlerini güçlendirmeye çalışacaklardır. Nizamnâmenin çok dikkat çekici bir maddesine göre de, cemiyet her ne sebeple olursa olsun üye sayısı

yediye düşer ve bunlar da topluca onu kapatmaya karar verilerse, bu üyeler cemiyetin bütün varlığını alarak Edirne'ye gidecek ve ömürlerinin sonuna kadar orada, Müslüman yoksullar için çalışacaklardır. Şüphesiz bu madde, yani hizmetin hayat boyu Edirne'de sürdürülmesi, o dönemde devamlı bir biçimde Rumeli'den dönen muhacirlere yardım isteği, yani onların acılarının Anadolu'nun uzak köşelerinde de aynen hissedildiğini göstermesi yanında, bu faaliyetin hiçbir zaman son bulmaması isteğinin açık bir göstergesi olmalıdır(9).

Bu tebliğ kaleme alınıp/söze döküldüğünde Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti'nin kuruluşunun üzerinden yüz iki sene geçmiş bulunmaktadır. Doğal olarak, gerçekten dikkat çekici bu teşebbüs ve uygulamanın neticeleri nasıl olmuştur sorusu aklımıza gelebilir. Tarihle ilgilenenlerin malumu olduğu üzere, bazen uzak geçmişteki bir konu hakkında daha çok, yakın geçmişteki bir husus hakkında ise oldukça az malumata erişilebilir. Kanaatimizce Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti de bu durumun bir örneğini oluşturmaktadır. Nitekim hakkında ilk makaleyi hazırlamış olan Yağmur Say konuyla ilgili olarak; "Bayburt tarihinde önemli bir yer işgal etmesine karşın bu araştırmamız esnasında bu cemiyet ile ilgili bir kayda rastlamadık" derken(10), H. Murat Kumbasar ise(11) 1914 senesi içerisinde gerçekleşen göç dolayısıyla faaliyetlerine son verdiğini tanıklara dayanarak ifade etmektedir. Şimdi bu konu bir soru olarak ortaya atılmış bulunmaktadır. Cevabının çıkmasını/çıkartılmasını ümit ediyor ve bekliyoruz. Bununla birlikte Kaymakam Tunalı Hilmi Bey'in önderliğinde dönemin hamiyetperver Bayburtlularının girişim ve emeklerinin hiçbir şekilde boşa gitmemiş olduğunu katıyetle ifade edebiliriz. Onlar içinde buldukları şartlarda neler yapmalarının gerektiğini düşünmüş ve belirledikleri hedeflere ulaşmak için de düşünce-lerini uygulamaya geçirmişlerdir. Zamanın şartları hizmetlerini geliştirmelerine fırsat vermediyse de onlar bizim kendilerini minnet ve dualarımızı hak etmiş bulunmaktadırlar.

Sözlerimizi bağlarken tebliğimizin başındaki 'geçmişin tecrübe birikimi sayesinde günümüzde daha huzurlu yaşıyor, istikbalde daha emin olabiliyoruz' cümlesini tekrarlamak istiyorum. İyi ve güzel, Cenabu Mevlâ'nın rızasına uygun hangi ihlâslı düşünce ve iş vardır ki mazinin unutulmuşluğunda kalsın, bir şekilde yankısı olmasın. Nitekim bu tebliğin hazırlığı sırasında gördük ki, 1992'den günümüze Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti ile çok sayıda çalışma yapılmış, konu öncelikle Bayburt özelinde ve sonra da ülkemizin

gündeminde önemli bir yer tutmuş, yüzüncü yılında güncellik kazanarak doğum yerinde tekrar hayat bulmuştur(12).

¹ Örnek olarak şu iki hadisi gösterebiliriz; "Veren el alan elden üstündür" (Buharî, Zekat, 18); "Komşusu açken tok yatan bizden değildir" (Sünenü Beyhakî, 10/3); "Sizden biri, kendisi için istediğini (Müslüman) kardeşi için de istemedikçe (gerçek anlamda) iman etmiş olamaz" (Buharî, İmân, 7); "Mü'minler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermeye, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da yukusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer" (Müslim, Birr, 66); "Kim bir Müslüman'ın dünya sıkıntılarından bir sıkıntıyı giderirse, Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntılarından birini giderir. Kim darda kalan bir kimsenin işini kolaylaştırırsa, Allah da dünya ve ahrette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslüman'ın ayıbını örterse, Allah da dünya ve ahrette onun ayıplarını örter. Kul, kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da onun yardımcıları olur (Ebû Dâvûd, Edeb, 60).

² Göktürk Yazıtlarında Bilge Kağan bu hedefi; "Kağan oturup, aç milleti doyurdum, çıplak milleti giydirdim, fakir milleti zengin, az milleti çok kıydım" sözleriyle dile getirmiş, bunu gerçekleştirmek için de kardeşi Kültigin ile birlikte "... Gündüz oturmadan. Gece uyumadan ölesiyeye birlikte çalışması" gerekmiştir. İbrahim Kafesoğlu, Türk Millî Kültürü, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1977, s. 225, 226; Salim Koca, "Eski Türklerde Devlet Geleneği ve Teşkilâtı", Türkler, Yeni Türkiye Yayınları, Ed. Hasan Celâl Güzel-Kemal Çiçek-Salim Koca, Ankara, 2002, c. II, s. 831.

³ Bu durumun Yusuf Has Hâcib'in Kutadgu Bilig'inde hükümdara ifadelendirilişi şu şekildedir; "Memlekette bir kimse bir gece aç kalırsa onu Tanrı sana soracaktır, gözünü aç... Halka, aç mısın, tok musun, diye sor... Elini açık tut... Bir hükümdar kuldun fakir adını kaldıramazsa nasıl hükümdar olur... Hükümdarlıkta esas olan, millete hizmet idi: Hizmet etmekle kul, Bey olur". İbrahim Kafesoğlu, Türk Millî Kültürü, s. 216, 218, 25-226; Reşat Genç, Karahanlı Devlet Teşkilatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1981, s. 100, 121; Ayr. bkz. Reşat Genç, Kaşgarlı Mahmud'a Göre XI. Yüzyılda Türk Dünyası, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1997.

⁴ Bu dikkat çekici çabayı bizim tespitlerimize göre ilk defa Yağmur Say, "Bir Şart-Bir Dilek" Adlı Broşür İle "Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti" Hakkında Bir İnceleme Denemesi", TTK Belleten, c. LVI, S. 216 (Ankara Ağustos 1992), s. 529-550 değerlendirerek bir makale halinde getirmiştir Daha sonra Nesimi Yazıcı, "Müslüman Dilenmez Dilendirmez", Diyanet Aylık Dergi, S. 88 (Ankara Nisan 1998), s. 30-31; Tarih ve Medeniyet, Yıl 5, S. 56 (İstanbul Kasım 1998), s. 64-65; Yavuz Selim Karakışla, "1913 Yılında Kurulan Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti", Tarih ve Toplum, S. 224 (İstanbul Ağustos 2002), s. 104-110; H. Murat Kumbasar, "Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti ile İlgili Tarihi Belgenin Tahlili", I, Ulusal Dilencilik Sempozyumu (İstanbul 18-19 Ekim 2008); H. Murat Kumbasar, "Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti ile İlgili Tarihi Belgenin Tahlili", Burhan, Yıl 10, S. 109 (Ekim 2014). H. Murat Kumbasar, yukarıda gösterilen tebliğinde, Bayburt Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti'nin nizamnâmesinin Taceddin Kayaoğlu tarafından bulunarak gün yüzüne çıkarıldığını ifade ederken, yine aynı yerde Yağmur Say'ın makalesi için 'kendi araştırmasında faydalandığı en önemli kaynaklardan' olduğunu belirtmektedir. Bu durumda H. Murat Kumbasar'ın tebliğinden Taceddin Kayaoğlu'nun söz konusu nizamnâmeyi yayınlayıp yayınlamadığı, şayet yayınladıysa nerede yayınladığı anlaşılama-maktadır. Fakat Elektronik ortamda yaptığımız araştırmalarda Taceddin Kayaoğlu'nun söz konusu cemiyetin nizamnâmesini

Kasım 1998'de yayınladığını belirlememiz mümkün oldu. Bkz. Bayburt Sıla gazetesindeki "Unuttuk Derken...Dilendirmezler Ocağı" başlıklı yazıdan öğreniyoruz<http://www.bayburtmans-et.com/haberler/musluman-dilendirmezler-dernegi-resmen-kuruldu.html>

⁵ Karadeniz bölgesinin doğu bölümünde bir il merkezi olan Bayburt uzun bir geçmişe uzanan tarihe sahip olup Bi-yıklı Mehmed Bey/Paşa tarafından Ekim 1514'te Osmanlılara bağlanmıştır. XIX. yüzyılda İran'dan gelip Karadeniz sahillerine ulaşan yola yakınlığı dolayısıyla canlı bir ticarete sahip olan Bayburt, Rus işgalleri ve Ermeni saldırıları yüzünden sıkıntılı bir dönem geçirmiştir. Geniş bilgi için bkz. Besim Darkot-Osman Turan, "Bayburt", İA., c. II, s. 365-366; İsmet Miroğlu, "Bayburt", DİA., c. V, s. 225-228.

⁶ Baskı tarihi tam olarak 25-27 Ramazan 1331/15-17 Ağustos 1329 (28-30 Ağustos 1913)'tür. Erzurum'da İttihad Matbaası ve Samsun'da Matbaa-i Cemil'de basılmış iki nüshası tespit edilmiş bulunmaktadır. Ankara Millî Kütüphane nüshası Erzurum baskılı olup EHT 1978 A 172 numaradadır.

⁷ Tunalı Hilmi Bey (28 Ağustos 1871-22 Kasım 1928) Bul-garistan'da Eskicuma'da doğdu. 93 Harbi diye bilinen 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında ailesiyle birlikte İstanbul'a göçtü. Bir süre İttihat ve Terakki Cemiyeti içerisinde yer aldı, sonra ayrıldı. 1895'te yurt dışına kaçtı. Cenevre'ye yerleşerek mücadelesine burada devam etti. 1904'te Mısır'a geçti ve burada gazete çıkardı. İkinci Meşrutiyet'in ilanı üzerine ülkeye döndü. 1916'ya kadar Karadeniz Ereğlisi, Silivri, Bayburt, Ordu, Burgaz ve Gemlik'te kaymakamlık yaptı. 1919'a kadar Göçken Komisyonu'nda görev yaptı. Karadeniz Ereğlisi'ndeki kaymakamlığı sırasında Evlendiriciler Cemiyeti'ni kurdu. Bkz. Sabri Ateş, Tunalı Hilmi Bey Osmanlı'dan Cumhuriyet'i Bir Aydın, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

⁸ Bu vesile ile Çinlilere atfedilen, muhtaca her gün bir balık vermekten daha doğru ve kalıcısının balık tutmayı öğretmek olduğu şeklindeki atasözünü hatırlamamız yerinde olacaktır.

⁹ Herkesin hayata bir oranda bulunduğu yerden bakmakta olduğu ve Tunalı Hilmi Bey'in de bir Rumeli göçmeni olduğunun hatırlamanın yerinde olacağı kanaatindeyiz.

¹⁰ Bkz. A.g.mak., s. 549-550.

¹¹ Bkz. A.g.teb., s. 8.

¹² 15 Ağustos 2013'te <http://www.youtube.com/watch?v=CA6Tb20lv-s>; <http://www.bayburtmanset.com/haberler/musluman-dilendirmezler-dernegi-resmen-kuruldu.html>

Prof. Dr. Nesimi Yazıcı'ya YOYAV'ın şükran plaketi ni Genel Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

İslam Medeniyetinde Yarınlar Yatırım: Sadaka-i Cârîye

Prof. Dr. Seyfettin ERŞAHİN

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Yüce Allah öyle bir varlık âlemi yaratmıştır ki herkes ve herşey birbirine, birbirinin iyiliğine, himmetine ve hizmetine muhtaçtır. Buradaki temel soru niçin iyilik yaparız? Bu soruya tarih boyunca çeşitli sistemler, felefi akımlar ve medeniyetler farklı cevaplar vermişlerdir. Ancak verilen cevapların ağırlık noktasını kendimi iyi hissetmek için oluşturmaktadır. İslam medeniyetinin bu soruya verdiği cevap kendine has ve başkadır.

Tarih boyunca insanoğlunu mutlu kılma yolundaki en başarılı uygulamalardan biri Müslüman coğrafyada inşa edilen İslam medeniyetidir. Bu medeniyet mutluluğu iki dünya bağlamında ele almış ve kavramlarını-kurumlarını buna göre geliştirmiştir. Bu yönüyle İslam medeniyeti hem dünyevi hem uhrevi bir medeniyettir. Muhatapları ve müntesiplerine daima Ahitetteki sonsuz mutluluğu hedef göstermiş, bunun yolunun da dünyadan geçtiğini söylemiştir.

İşte sadaka veya sadak-ı cârîye bu anlayış ve idealin gerçekleşmesinin en somut ve önemli araçlarından biridir.

Müslüman sadakayı yarınlar bir yatırım olarak görmüştür. Buradaki “yarınlar” bir yönüyle Kıyamete kadar istikbali, geleceği, gelecek nesilleri ifade ettiği gibi, İslam inancının gereği olarak Ahiret’i de içermektedir. “Yatırım” tabirine gelince Kur’ân-ı Kerim ve hadis-i şeriflerin müteaddiden vurguladıkları gibi sadaka, elbette basit manada pragmatist veya kapitalist anlayışın ötesinde insanlık için, dünya için ve Ahiret için maddî ve manevî en büyük yatırımdır. Hemde karşılığı / getirisi binlerle ifade edilen birey ve toplum için bir mutluluk teminatı / sigortasıdır. Sadaka-ı cariye aynı zamanda kapsamı çok geniş bir iyilik hareketidir.

Bu mülahazalar çerçevesinde biz İslam medeniyetinde sadak-ı cariye konusuna genel hatlarıyla değinmek istiyoruz.

Sadaka nedir?

Sadaka; Arapça s-d-k kökünden gelmekte olup “doğruluk, doğru söylemek, samimiyet, ihlas, arkadaşlık gibi manaları içermektedir. Müslümanlıkta ıstılahi olarak “Allah yolunda karşılıksız her türlü harcama” sadakadır. Bu durumda;

– Böyle yapmakla “doğru yaptı, bu yapılan doğru bir iştir.”

– Böyle yapmakla “sözünde durdu, sözünün gereğini yerine getirdi, sözünün eri oldu” denmiş oluyor.

Bunun kadim söz verişimiz olan “ahd-i misak”, “belâ misakı” ile bağlantısı vardır. Sadaka vererek, kul olarak bizler Yüce Allah’ın insanın fitratına koyduğu “doğru olma, sözünün gereğini yapma, sözün arkasında durma” ilke ve faziletine uygun davranışta bulunduğumuzu göstermekteyiz. Kısacası sözümüzde durmaktayız.

Kur’ân’da sadece üç şey “Allah yolunda” (fi sebilillah) kaydı ile emredilmektedir:

- cihad,
- hicret,
- infak.

Bu anlamda infak bir yönüyle mali bir cihad, bir yönüyle de metâ’dan na’îm’e hicrettir. Metâ’ daim, sabit ve kâmil olmayandır, dünyaya ait olandır, fanidir. Na’îm ise metâ’ın tam tersine daim, sabit ve kâmil olan nimettir, yani cennettir.

İnfakın farz olanına zekât adı verilir. Zekât’ın ilk anlamı “artma ve çoğalma”, ikinci anlamı “arı duru hale getirme”dir. Zekât’ın Kur’âni açılımı, “artmak ve arınmak için ödenmesi gereken bedeli ödemek” demektir. Bu artış meyvenin artışıdır ve buna “berekat” adı verilir.

İnfakın nafîle olanına sadaka denir. Sadakaya, kişi Allah’ın verdiği servete “mülkiyet” olarak değil

“emanet” olarak bakıp onu paylaştığı için “sada-ka” adı verilmiştir. Zira serveti paylaşmak, emanete sadakat, onu biriktirmek ve hasislik yapmak ihanettir.(1)

Sadaka” kavramı zamanla anlam daralmasına uğramış ve sadece karşılıksız olarak fakirin eline verilen yardımın adı olmuştur. Mesela el-Munavî (2) sadakayı şöyle tarif etmektedir: “*Sadaka, imanın sadakatini ortaya koyan her davranıştır.*” Zebidi (3) de Tacu’l-Arus min Cevahiri’l-Kamus’ta sadakayı “*Doğruluğun davranışla aranmasıdır; doğruluğu davranışla arama teşebbüsüdür*” şeklinde tanımlamaktadır.

Sadaka vermenin İslamî temeli

Bu konuda Müslümanı harekete geçiren elbette İlahi emirler ve müjdeler:

Ayet: “Siz hayır işinde yarışın” (Bakara ,148)

Ayet: “İyiliklere koşuşurlar ve iyilik için yarış- lar” (Müminun , 61)

Ayet: “Sevdiğiniz şeylerden (Allah’ın rızasını tahsil için) infak etmedikçe birre (en üstün iyiliğe) eremezsiniz. Her ne infak eder (harcarsanız) Allah onu hakkıyla bilir.” (Al-i İmân, 92)

Ayet: “En yüce iyilik (birr), yüzlerinizi doğu-batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik o kimsenin yaptığıdır ki Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara ve peygamberlere inanır, (Allah rızasını gözeterek) sevdiği maldan yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilencilere ve kölelik- ten kurtulmak isteyenlere harcar.” (Bakara, 177)

Sadaka-ı Cârîye

Dini olarak “Sadaka-ı Cârîye”, ahiret dahil sü-rekli ecir getiren sadaka anlamına gelir. Bu “sada-ka-ı cârîye ve bakiye” olarak da adlandırılıyor

Hukuk terimi olarak sadaka-ı cârîye: Sürüp giden sadaka, dini-mali yardım; kişi öldüğünde arkasından kendisine sevap kazandıran yardım, okul, yurt, çeşme, vb. türden kamu hizmetini temel amaç edinen vakıf gibi sadakalar.

Sadaka-ı cârîye kavramı şu hadis-i şerifte geçmektedir:

“İnsan öldüğünde bütün amellerinin sevabı kesilir. Ancak şu üç şey müstesna:

a) Sürekli sevap getiren sadaka, (sadaka-ı cârîye),

b) Faydalı ilim,

c) Arkasından kendisine dua edecek salih evlat. (Müslim,1631)

Bu hususta diğer bir hadis-i şerif de şöyledir “Mü’min kişinin hayatta iken yaptığı amel ve iyi-

liklerinden kendisine öldükten sonra da ulaşanlar vardır. Bunlar:

a) Öğrettiği ve neşrettiği ilim,

b) Geride bıraktığı Salih evlad,

c) Miras bıraktığı Mushaf,

d) İnşa ettiği mescid,

e) Yolcular için yaptırdığı bina (han),

f) Akıttığı su (su yolu),

g) Hayatta ve sağlıklı iken malından çıkardığı sadaka.” (İbni Mace, mukaddime)

Hadis: “Dinimizde iyi bir çığır açana, bunun sevabı ile bununla amel edenlerin sevabı verilir, o çığırda (o yolda) gidenlerin sevabından da hiçbir şey eksilmez. Dinimizde kötü bir çığır açana da, bunun günahı ile, bununla amel edenlerin günahı verilir, o kötü yolda gidenlerin günahından da hiçbir şey eksilmez.” (Müslim)

Hadis: “İyi işe vesile olan, hayatında da, öldük-ten sonra da o işi yapanlar kadar sevap kazanır. Kötü işe ön ayak olana da, bu iş terk edilinceye kadar, bunun günahı yazılır.” (Taberani)

Hadis: “es-sebebü ke’l-fail” (Sebeb yapan gibidir.)

İmam Sadık (ra): “İnsan öldükten sonra artık amel defteri kapanır ve onun için bir sevap yazıl-maz. Sadece hayatında, ölümünden sonra da de-vam edecek faydalı bir şey (hastahane, yol, köprü vs. gibi bir sadaka-ı cârîye) yaptıran veya toplumda ölümünden sonra da amel edilen iyi bir âdet bırakan ya da kendisi için (Allah’tan) başışlanma dileyecek sâlih bir evlat yetiştiren kimseler bundan müstesnadırlar. (Bihar’ül-Envar c.3, s.175)

Hz. Peygamber (sas)’in ifade ettiği bazı sa- daka çeşitleri:

– Güzel söz, yumuşak söz, tebessüm, selam vermen sadakadır.

– İnsanlara yol göstermen, yolda eziyet veren bir şeyi kaldırmaman sadakadır.

– Sanat ehline yardımcı olmanız sadakadır

– İnsanlarla iyi geçinmek sadakadır

– İki kişinin arasını bulman, aralarında adaletle hükmetmen sadakadır.

– Hastaları ziyaret etmeniz sadakadır

– Toprağa diktiğiniz her bitki, her ağaç sizin için sadakadır.

– Kişinin kendi ailesi için nafaka temin etmesi sadakadır.

– Yanınızda çalışanlara yedirdiğiniz sadakadır

Seminere katılanlardan bir grup.

- En üstün sadaka kişinin ilim öğrenmesi ve öğrendiği ilmi Müslüman kardeşinde öğretmesidir.
- Cenazelere katılmanız sadakadır
- Maruf olan her şey sadakadır
- Emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-münker sadakadır.
- Allah'a hamd etmeniz, tespih etmeniz, tekbir getirmeniz sadakadır.

Kimler Daha Çok Sadaka verir?

Araştırmanın örneklemini 1995 yılı 1-30 Nisan tarihleri arasında Ankara'nın çeşitli noktalarından geçen 16 yaşın üzerinde 873 kişidir. Araştırmada "dindarlık düzeyleri farklı bireyler ne sıklıkta sadaka vermektedir?" sorusuna da cevap aranmıştır. Sadaka verme durumuyla ilgili soruya cevap veren toplam 814 kişiden

- % 23'ü "her zaman",
- % 35'i bazen, sadaka verdiklerini;
- % 41'i ise "hiç" sadaka vermediklerini belirtmişlerdir.

Örneklem grubu çerçevesinde denilebilir ki, toplumumuzda insanların çoğu sadaka vermektedir.

- "Her zaman" sadaka verenlerin % 57'sinin;
- "bazen" sadaka verenlerin %44'ünün
- "hiç" sadaka vermeyenlerin % 26'sının "çok dindar" veya "dindar" oldukları anlaşılmaktadır.

Yine, "her zaman" sadaka verenlerden "hiç" sadaka vermeyenlere doğru gidildikçe, "din ile az ilgili" olan veya "hiç" ilgili olmayanların oranlarında belirli bir artış gözlenmektedir. Başka bir ifade ile, din ile az ilgili veya ilgisiz olanlar da sadaka vermekle birlikte, "dindar"lardan sadaka verenlerin oranında anlamlı bir artış görülmektedir. Bu da, dinin insanlara yardım etmeyi öğütlemesi ile açıklanabilir.(4)

Sadaka Vermenin Psikolojik Saikleri:

Batı'da yapılan bir araştırmada sadaka vermenin arkasındaki psikolojik saik araştırıldığında şunlar çıkmıştır.

- Muhtaçlara şefkat ve merhamet: (%90),
- inandığı bir amacın tahakkukuna yardımcı olmak (%86),
- toplumuna katkıda bulunmak (%80).
- yardım organizasyonunun amacından etkilenmek (%62).

Sadaka vermenin önündeki yaygın psikolojik engeller nelerdir?

- güç yetiremediklerinden (%71),
- yeterince yaptıklarını düşünerek (%65).
- verilen paranın yerinde kullanılmadığını düşünerek (%33),
- para yerine zamanlarını verdiklerini düşünerek (%32).
- ikna edici amaç bulamadıklarından (%11)

Neden daha fazla vermiyorsunuz?

- talep etme usul ve üslubunu doğru bulmadıklarından (%34)
- kendilerinden daha fazla talepte bulunulmadığı (%24)
- nereye vereceklerini bilmediklerini (%12)
- talep tarzını sevmediklerinden (%34)
- talep ses tonunu uygun bulmadıklarından (%43)
- aynı organizasyondan çeşitli taleplerin sık sık gelmesini sevmediklerinden (%15)

En çok hangi alanlarda sadaka verirsiniz?

- Fakirlerin asli/temel ihtiyaçlarını karşılamak: işe-ibate en önemlileri.
- Fakirlere yardım "kendine yardımdır" anlayışı. Burada asıl saik yardım edilmeyen fakirin topluma ve devlete maddî ve manevî maliyetinin daha yüksek olacağı varsayımdır.(5)

Sadaka yalnızca Allah rızası için verilmelidir.

İslam medeniyeti sadakanın sadece Allah rızası için verilmesi gibi çok yüce bir ilke ve gaye ortaya koymuştur.

Hz. Ali bir gece bir miktar arpa karşılığında bir hurmalığı sulamıştı. Sabahleyin ücretini alınca eve geldi. Arpanın üçte birini öğütüp ondan "hazîra" dedikleri bir yemek yaptılar. Tam bu sırada kapıda beliren bir **fakir** yemek isteyince ona verdiler. Sonra ikinci üçte biri öğütüp yemek yaptılar. Bu yemek pişince bu defa bir **yetim** gelip bir şeyler isteyince onu da ona verdiler. Kalan son üçte biri öğütüp ondan yemek yaptılar. Bu yemek tam piştiğinde müşriklerden bir **esir** gelip bir şeyler isteyince son yemeklerini de ona verdiler ve o günü aç olarak geçirdiler. Ve haklarında şu ayetin indiği rivayet edilir:

"Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, fakire, yetime ve esire yedirirler. 'Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür' derler" (İnsan Suresi, 8-9)

Türkiye toplumu sadaka vermede dünya birincisidir.

Türk toplumu *mağdurun, mazlumun ve muhtacın yardımına* koşmak gibi Allah'ın rızasını kazanmayı esas alan evrensel yüce değerle mücehhez iyilik hareketine dün olduğu gibi bugün de devam etmektedir. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından hazırlanan Türkiye Kalkınma Yardımları 2013 Raporu'na göre, 2013 yılında Türkiye'nin resmi ve özel yollardan ulaştı-

tırdığı toplam kalkınma yardımları 4 milyar 347 milyon dolara ulaştı.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Kalkınma İşbirliği Komitesince (DAC) 2013 yılında yayımlanan verilere göre, Türkiye; ABD, Avrupa Birliği kurumları ve İngiltere'nin ardından en fazla insanî yardım sağlayan 4. donör olurken insanî yardım/GSMH'de ulaştığı yüzde 0,21 oranla dünyada birinci sırada yer aldı.

Coğrafi dağılım açısından 2013 yılında kalkınma işbirliği projelerinin

- %55,9'u Ortadoğu'da,
- %24,7'si Afrika'da,
- %15,3'ü Güney ve Orta Asya'da,
- %3,1'i ise Balkanlar ve Doğu Avrupa'da hayata geçirildi.

Türkiye 2013 yılında Afganistan'dan Yemen'e, Haiti'den Filipinler'e kadar 120 ülkeye yardım elini uzattı. Bu çerçevede TİKA'nın, Türk dış politika-sında uygulayıcı yumuşak gücü olması bakımından önemli roller üstlenmeye devam ettiği belirtildi.

En çok yardım Suriye, Mısır ve Kırgızistan'a yapılmıştır.

Türkiye'nin yardımlarından en çok yararlanan ilk 10 ülke ise sırasıyla Suriye, Mısır, Kırgızistan, Somali, Afganistan, Filistin, Pakistan, Kazakistan, Tunus ve Azerbaycan oldu. Türk STK'ların yardım yaptığı ülkeler arasında Suriye, Somali ve Nijer başta geldi.

Rapora göre, 2013 yılında en fazla uluslararası yardımda bulunan ülkeler sıralamasında ise Türkiye, ABD ve İngiltere'nin ardından üçüncü oldu. Türkiye'yi Japonya ve Almanya takip etti.(6)

İslam medeniyetindeki Sadaka-ı Cârîye çeşitlerinden:

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi Müslümanlar sadaka-ı cârîye konusuna çok önem vermişlerdir. Sadece zikr-i cemil babından bir ikisine değinmek istiyoruz.

Vakıflar:

Bilindiği gibi vakıf;

"kendisinden yararlanılması mümkün olan bir malı sürekli ve ebedi olarak Allah'ın mülkü olmak üzere tahsis edip, menfaatini ve gelirini Allah rızası için bir hayır cihetine sadaka olarak hibe etmektir."

Vakıf, Kur'ân, Sünnet ve İcma ile sabittir. Kur'ân'da "Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça birr (takva, en üstün hayır) derecesine erişemezsiniz." (Al-i İmran 92)

Seminere katılanlardan başka bir grup.

buyurulmaktadır. Sünnetten delilide yukarıda zikrettiğimiz sadaka-ı câriye hadisi şeriftir

Başta Hz.Peygamber olmak üzere pek çok sahabe-i kiram sahip oldukları mal-mülklerini vakfetmişlerdir. Bu duruma Cabir b. Abdillâh *“Mal-mülk sahibi olup da arkasında vakıf bırakmamış Mekke’li veya Medineli bir müslüman bilmiyorum.”* diyerek işaret eder. Bizzat Hz. Peygamber (sas) Medine’deki yedi parça mülkünü Allah yolunda vakfederek bunun öncülüğünü yapmıştır.

Vakıf, İslam medeniyetinde

- sosyal bünyenin tahkiminde,
- sosyal dengeyi sağlamada etkin bir rol üstlenmiştir.

Bunun bir sonucu olarak,

- fakir ve kimsesizlerin iâşe ve ibatelerinin temin edilmesi,
- hastaların tedavisi,
- ilmin yaygınlaştırılması,
- öğrencilerin desteklenmesi,
- hayvanların ve çevrenin korunması,
- ibadethanelerin ve toplumun ihtiyacı olan birçok tesisin yapılması, bakım ve onarımı

gibi toplum yararına olarak nitelendirilebilecek hemen her alanda vakıflar büyük hizmetler görmüşlerdir.

Osmanlıdaki sayısız örneklerden birini hatırlayacak olursak; Osmanlı hanım efendilerinden biri, Tanzimat devrinin meşhur vezirlerinden Yusuf Kamil Paşa’nın zevcesi Zeynep Hanım’ın en büyük eseri *Zeynep Kamil Hastahanesi*’dir. Bu muhtereme hanım ve eşi yüzyıllardır dertlilere deva, hastalara şifa dağıtan bu hastanenin hemen yanı başında yaptıkları küçük, şirin caminin yanında yatmaktadır.

İlmi Eserler:

Daha çok çocuklara yönelik yazılar yazan Bestami Yazgan: İsterim ki Yazdığım Eserler Sadaka-ı Câriyem Olsun diyerek şunları söylüyor:

“İnancımıza göre sadaka-ı câriye (cami, köprü, hastane, okul vb.) bırakanların, hayırlı evlat yetiştirenlerin, ağaç dikenlerin amel defteri kapanmıyor. İsterim ki yazdığım eserler sadaka-ı câriye olsun, okuyanlar iyiye güzele yönelsin, güzel işler yapsınlar. Onların sevabı eksilmeden bana da sevap gelsin istiyorum. Efendimiz (sav)’in buyurduğu gibi “Kabir, ya cennet bahçelerinden bir bahçe olur veya cehennem çukurlarından bir çukur olur.” Hakk’ın rahmetine kavuştuğumuzda kabrimiz inşallah cennet bahçelerinden bir bahçe olur. Hatalarımız var, günahlarımız var ola ki cehennem çukuru gibi bir yere düştük, ateş üzerime doğru gelirken bakarım ki bir kitabım ateşe karşı duruyor. Bu nedir

diye meleklerle sorduğumuzda inşallah şöyle cevap verirler: "Kitabında Mevla'mızı anlatan, Peygamberimizi öven güzel bir şiirin vardı, insanlar onu okudu, Allah'ımızı, Peygamberimizi, İslam'ı daha çok sevdiler, bunun hatırına seni ateşten koruyor." Böyle olur diye umuyorum. Umudumuz, çalışmamız, gayretimiz bunun için, böyle bir sorumluluğumuz ve umudumuz var."(7)

Sonuç yerine

Sadaka-ı câriye, tam anlamıyla yarınlaraya yararıdır. Dünyevi olarak yararı yaşayanlara, uhrevi olarak sevabı sadakayı verenedir. Herhalde bir insan için bundan daha iyisi olamaz.

Kendimizi iyi hissetmemiz için mi?

"Kendimizi iyi hissettiğimiz için" iyilik yapmamız, kişisel gelişimcilerin biraz daha manevî boyut katarak olayı açıklama çabalarıdır. Ancak bu konuyu yeterince izah etmekten uzaktır. Zira bazen öyle anlar ya da öyle kişiler vardır ki bir başka saik veya boyut düşünmeksizin insanın kendisini iyi hissetmesi imkânsızdır. Mesela felçli bir hastanın altını temizlemek kişisel gelişim adına nasıl bize kendimizi iyi hissettirebilir ki? Ya da diyelim ki hissettirdi bu ne kadar böyle sürer? Adam öldürerek, hırsızlık yaparak (vb) kendini iyi hissedenden bir insan için de iyilik yaparak kendini iyi hissetmek gibi bir durum söz konusu mudur acaba?

Sadaka-ı câriye tam da sekülerlikle dinilik çizgisinin ne demek olduğunu gösterir. Seküler insanların sadaka veya yardım saikleri çoğunlukla kendini mutlu hissetmek, zevk alma, diğergam olma, empati yapma gibi dünyevi saiklerle ifade edilmektedir. Halbuki müslüman iki dünya mutluluğu, ahireti ebedi mutluluğu düşünmekte, öldükten sonrasını hesaba katmaktadır. Rahmetle anılmak, kalıcı olmak, hayatın, aktivitelerin, insanlığın, insan olma sorumluluğunun, insanlığa yararlı olmanın bu dünyadan ayrılmakla bitmediğini ahirette de devam edeceği şuruunda olmaktır. Bir insanın öldükten sonra hayırla anılması, o kimsenin ebediyen yaşaması demektir.

Bir bakıma da sada-ı câriye İslam şairi Mehmet Akif'in Resmim İçin adını verdiği dörtlüklerde

Toprakta gezen gölgeme toprak çekilince,

Günler şu heyulâyı da er, geç, silecektir.

Rahmetle anılmak, ebediyet budur amma,

Sessiz yaşadım, kim beni, nereden bilecektir?

şeklinde ifade ettiği fani insanın baki olma duygu ve düşüncesine en güzel cevaptır.

¹ <http://www.uludagsozluk.com/k/infak-nifak%C4%B1n-panzehiridir-mustafa-islamo%C4%9Flu/> erişim 10.12.2014

² Fıkıh, hadîs âlimi ve büyük vefî. İsmi, Yahyâ olup babasının İsmi Muhammed'dir. Haddâdî, Münâvî, Mısırî mahlasları olup, künyesi Ebû Zekeriyâ'dır. Lakabı Şerefüddîn'dir. 1396 (H.799) senesinde doğdu, 1467 (H.871) senesinde Kâhire'de vefât etti. Ömrü boyunca ilim öğrenmek ve öğretmekle, ibâdet ile meşgûl oldu. İlim ve amelde, zamanındaki âlimlerin önde gelenlerinden-di. Bilhassa fıkıhta üstün bir dereceye yükseldi. Fıkıh, kırâat, Arab dili ve edebiyâtı, tefsîr, hadîs ve tasavvufu öğretti. Çok talebe yetiştirdi. Mısır'da kâdılık vazifesinde bulundu, fetvâlar verdi.

³ Ebû'l-Feyz Muhammed el-Murtazâ b. Muhammed b. Muhammed b. Abdirezzâk ez-Zebîdî el-Bilgrâmî el-Hüseynî (ö. 1205/1791). Lugat, hadîs, tasavvuf, tefsîr, fıkıh, tarih ve biyografî âlimi. Zebîdî, mezhep bakımından Hanefî, akîde bakımından Eş'arî, irtibatın Kadîrî, sülûken Nakşibendî olarak tanıtır (Fihri-sül'l-fehâris, I, 527).

⁴ Nilüfer Voltan Acar, İbrahim Yıldırım, Tuncay Ergene, "Bireylerin Dindarlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 12: 1996, s. 53.

⁵ The 2007 Canada Survey of Giving, Volunteering and Participating (CSGVP) http://www.imaginecanada.ca/sites/default/files/www/en/giving/csgvp_highlights_2007.pdf erişim 12.12.2014

⁶ <http://www.aa.com.tr/tr/haberler/431858--turkiye-insanfi-yardimda-dunya-birincisi> erişim 12.12.2014

⁷ www.gonuldergisi.com/isterim-ki-yazdigim-eserler-sadaka-i-cariyem-olsun-bestami-yazgan.html erişim 12.12.2014.

Prof. Dr. Seyfettin Erşahin'e YOYAV'ın şükran plakettini Genel Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

Geleceğimizin İnşasında Dayanışmanın Rolü

N. Yücel MUTLU
YOYAV Onur Kurulu Üyesi

Herkesin bildiği üzere, insanoğlunun bir geçmişi, bir bugünü ve bir de geleceği vardır. Geçmişimiz ve bugünümüz mutlu ise, geleceğimizin mutlu olmasını istemek de, en tabii bir durumdur. İşte bu geleceği mutlu kılabilmek için, bugünkü hayatımızda, bâzi önemli gayretlerin, vakit kaybetmeksizin yerine getirilmesi gerekir. Bu gayretlerden birisi de, “dayanışma” denilen sosyal davranıştır.

Dayanışmanın temeli ise, Yüce Allah’ın (c.c.) yardım va’didir. Allah’dan yardım istemek, mü’min kulun ilk işidir. Bu, Fâtîha sûresindeki yakarış ile başlar. Kur’ân, Tevbe sûresinin 116’ncı âyetinde, “Sizin için Allah’dan başka ne bir dostunuz, ne de bir yardımcınız yoktur” diye buyurur.

Kur’ân’daki çeşitli âyet ve hadîslerle başkasından yardım isteme, meşrû kabul edildiğine göre, hâttâ yerine göre kâfirlerden bile yardım istenebileceğine göre, bu yardım istemenin kullar arasındaki tezâhürünün, “dayanışma” olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Mü’minlerin yardımlaşmalarının, diğer ifâde ile dayanışmalarının gerekliliği, Tevbe sûresi’nde 71 ve 72’nci âyetlerde buyrulur. Çünkü, bu yardımlaşmanın temelinde de, Allah’ın rızası yatar. Bu âyetlerin meâli şöyledir: “Mü’min erkeklerle mü’min kadınlar da, birbirlerinin velîleridir. Onlar iyiliği emreder, kötülükten alıkorlar... İşte onlara Allah, rahmet edecektir... Allah’ın rızası ise, hepsinden büyüktür. İşte büyük kurtuluş da budur.”

Yüce Allah, yardımlaşmanın da, iyilik ve takva üzerinde olmasını emreder. Mâide sûresinin 2’nci âyetinde de şöyle buyrulur: “...İyilik ve (Allah’ın yasaklarından) sakınmak üzerine yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın. Allah’dan korkun, çünkü Allah’ın cezâsı çetindir.”

Bütün bunlar, bizi birbirimizle yardımlaşmada,

geleceğimizin mutlu olmasını inşâ etmede, “dayanışma” içinde olmaya teşvik eden, emreden, buyuran âyetlerdir. Gerek İslâm Târîhi, gerekse Türk Târîhi, iyilik üzerine dayanışmanın güzel taraflarına, kötülük ve düşmanlık üzerine davranmanın kötü sonuçlarına âit örneklerle doludur.

Birinci hâle, ya’ni iyilik üzerine yardımlaşmaya iki örnek verelim.

Birincisi, hepinizin bildiği gibi, Hicret’ten sonra muhâcirlerin Medîne’deki Ensâr tarafından kucaklanmaları ve kardeş kabul olunmalarındır. Hz. Peygamber Efendimizin, bir muhâcirle Ensâr’dan birisini kardeş ilân etmesi ile başlayan bu kucaklaşma, yardımlaşma ve dayanışma, Moritanya’dan Endonezya’ya kadar çok geniş bir çevrede, mü’minler kuşağının oluşmasına vesîle olmuştur.

Bu konudaki ikinci örneğimiz ise, Osman Gazi’nin, Osmanlı Beyliğinin kuruluşundaki ismi ile Osmân Bey’in, Selçuklu Sultânına yaptığı yardımlar sonucunda, ondan aldığı beylik berâtı ve hediyelerdir. Anadolu Selçukî Sultânı İkinci Gıyaseddin Mes’ûd, 1243’deki Köse dağ Muharebesi’nden sonraki inhitat / karışıklık döneminde Anadolu’nun, Moğol-İlhanlı Devleti tarafından dağıtılmış ve zaafa uğramış olması dolayısıyla, perişan ve sıkıntılı vaziyette iken, batı hududunda bulunan aşiretlerden birisi olan ve birçok aşiretin de etrafında toplandığı Osman Bey’e, 1284 yılında Söğüt ucunu mülk olarak verip uzun bir fermân gönderir. Bu fermân, Osman Bey’in, Allah’ın rızasını kazanmak için daha önce yaptığı yardımlaşma ve dayanışmaları anlatarak başlar ve beyliğinin hudutlarını genişlettiğini söyleyerek, Eskişehir’den Yenişehir’e kadar olan yerleri, bir “Sancak” i’tibâr edip Osman Bey’e verdiğini ifâde ile biter. Ve kendisine, beylik alâmeti olarak, ak sancak, tuğ ve “davul, kös, zil ve zurna”dan

ibaret tabilhâne'nin (sonraki adı ile mehterhâne'nin) gönderildiğini anlatıp, övgüler düzer.

İkinci hâle, ya'ni, kötülük ve düşmanlık üzerine gösterilen davranışlara örnek olarak da, 1683'deki İkinci Viyana Kuşatması sırasında, Kırım Hânı Murad Giray'ın tutumunu ve Osmanlı'ya ihânetini göstereceğiz. Bu gazâda, Osmanlı Ordularının başında olan Sadrâzam Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, muhâsaranın başından beri Kırım Hânı Murad Giray'ı, Tuna boyunda ve Viyana'nın altı saat yukarısında bulunan İskender Köprüsü başına bırakarak, etrafı gözetlemek ve Viyana'ya yardıma gelecek olan Polonya ve Alman kuvvetlerini, Tuna'dan beri tarafa geçirtmemekle vazifelendirmiş idi. Bu göreve rağmen Murad Giray, bulunduğu mevzinin önünden geçerek Viyana'ya koşan Alman ve Leh birliklerinin köprüden geçişine şahit olduğu halde, bunu önlemediği ve önlerini kesmediği gibi, düşman geçtikten sonra da, arkasını çevirme şeklinde herhangi bir askerî hareketde bulunmadı. Kırım Hânı'nın maiyyetinde bulunan imamı, Hânının bu olumsuz davranışını kendisine söylemesine rağmen, Murad Giray, bu hatırlatmayı da umursamadı ve Osmanlı'ya âit kinini kusacak ifâdelerde bulundu. Silâhtar Târihi'nde bu konu, ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Sonuçta, Viyana alınamadı, Osmanlı orduları peşpeşe mağlubiyetler yaşadı, geriye çekildi ve nihâyet 1699 Karlofca Antlaşması ile hayli bir toprak kaybına uğrandı. Bu kayıptan, elbetteki Kırım Hânı da nasibini alacak idi. Nitekim yetmiş-yetmişbeş sene sonra Kırım'ın Rusya tarafından ilhaki, işte bu ihânetin, kötülük ve

düşmanlık üzerine gösterilen davranışın bir sonucu, Allah'ın verdiği bir cezânın yerine gelmesidir. Kırım Tatarları'nın, 1944'de, vatanlarını bir gecede boşaltmalarına kadar uzanan bir dönemin başlangıcında, mü'mîn kullar arasında dayanışmanın ve yardımlaşmanın olmaması bulunmaktadır.

Bu örneklerden hareketle, özet olarak, şunu söyleyebiliriz: Geleceğimizin inşası için, Allah'ın rızasını gözeterek, mü'mîn kardeşlerimizle yardımlaşma ve dayanışmada bulunmak, vicdan borcu ve mü'mîn olmamızın, mü'mîn kalabilmemizin bir gereğidir.

N. Yücel Mutlu'ya YOYAV'in şükran plaketini Genel Başkan Dr. İbrahim Ateş takdim etti.

II. Oturuma katılanlar, YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş ile birarada.

Seminerin Kapanış Konuşması: Yarınımız İçin Ne Yapıyoruz?

Dr. İbrahim ATEŞ

YOYAV Genel Başkanı

Sayın Milletvekillerim, Sayın Vakıflar Genel Müdür Yardımcım, sayın oturma başkanları, sayın konuşmacılar, kıymetli konuklar, sevgili kardeşlerim!

Besmele ile başlayıp, hamdele ile noktalandığımız güzel bir semineri başarı ile gerçekleştirmenin sevinç ve saadeti içinde seçkin heyetinizi sevgi ve saygı ile selamlıyor, değerli konuşmacılarımızla siz kıymetli konuklarımıza takdir ve teşekkürlerimizi iletirken sözlerime başlamak istiyorum.

Bilgi bahçemizin bülbüllerini bir kere daha doyusya dinledik, dinlendik ve bilgilendik. Değerli konuşmacılarımızın dile getirdiği düşünceler fikir fezamızda yeni ve yararlı ufuklar açtı. Bugüne kadar duymadıklarımızı duyduk ve ikram ettikleri bilgi besini ile doyduk. Günümüz Hakk'ın rızasına yönelik ve halkın hizmetine dönük olan hayırlı bir çalışma ile değerlendirilmiş oldu. Allah kendilerinden razı olsun.

Mana büyüklerimizin önde gelenlerinden ve düşünce dünyamızın dâhilerinden olan merhum Mevlana Celâleddin-i Rûmî Hazretlerinin hepimizi yönlendiren ve yüreklendiren vecizelerinden biri de: "Dün dün de kaldı cancağızım/Bugün yeni şeyler söylemek lâzım." özlü sözüdür.

22. Yoksullarla Dayanışma Haftamızın açılışını dün Başbakanımız Prof. Dr. Sayın Ahmet Davutoğlu'nun muhterem eşi Dr. Sayın Sare Davutoğlu hanımefendi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Doç. Dr. Sayın Aysenur İslam Hanımefendi ve Eski Başbakan Yardımcımız Prof. Dr. Sayın Emrullah İşler Beyefendi'nin huzurları ile görkemli bir şekilde gerçekleştirmiştik. Değerli düşüncelerin dile getirildiği o törende, ülke kalkınmasında yardımlaşma ve dayanışmanın önemi vurgulanmış ve yoksul-

lukla mücadelede devlet-millet işbirliğinin zarureti anlatılmıştı. Öylesine önemli bir açılışı böylesine verimli bir çalışmanın izlemesi memnuniyet verici bir gelişmedir.

Dünkü törenimiz, hanımefendi ile diğer devlet büyüklerimiz ve devamıza destek veren kardeş kuruluşlarımızın katılımı, bugünkü seminerimiz de siz saygıdeğer konuşmacılarımız ve konuklarımızın varlığı ile başarı ile noktalandı.

Başarıyı baş döndürme vesilesi değil, yeni ve yararlı hizmetlere yönelmede itici güç olarak kabul eden Vakfımız, "YOYAV'da boş durmak yok, koşturmak var" sloganımızla Hz. Mevlana'nın arz edilen tavsiyesi doğrultusunda çalışmalarına ara vermeden devam etmektedir. Evet, çünkü çalışma dün de kaldı. Bugünkü çalışma bu seminerle başladı ve az önce izlediğiniz şekilde noktalandı. Biraz sonra konuşmacılarımıza şükran plaketlerimizi takdim edeceğiz, ardından birlikte öğle yemeğimizi yiyeceğiz. İnşallah dünün heyecanı ve bugünün canlılığı ile bir haftayı dolu dolu geçireceğiz. Bu hafta içerisinde 44 kurum ve kuruluşun katılımıyla 83 etkinlik gerçekleştiriliyor. Bugün bu etkinliklerin en önemlilerinden biri olan "Yardımlar, Yarınlar Yapılan Yatırımlardır" konulu seminerde birlikte olduk. Değerli oturma başkanları ile konuşmacıları dikkatle dinledik, dile getirdikleri doğru ve doyurucu bilgilerden fevkalade faydalandık.

Hz. Mevlana gibi biz de "Dün dün de kaldı cancağızım/Bugün yeni şeyler söylemek lâzım" diyoruz. Tabii dünü döndürmek, günü durdurmak, yarını bugüne getirmek imkânsızdır. Bugünü dolu dolu geçirip faydalı faaliyetlerle değerlendirerek hem dünyevî açıdan hem de uhrevî açıdan geleceğe yönelik yatırımlarda bulunulmalıdır. Bu yatırımların kendimize, ailemize, milletimize, memleketimize ve

bütün insanlık ailesine fayda sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesi hedeflenmelidir. Bugün sunulan bildirilerde bu hususlarda değerli düşüncelerin dile getirildiğini görmenin mutluluğunu yaşadık.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bir hadîs-i şerifinde beyan buyurulduğu üzere kişi öldüğü zaman, melekler ne gönderdi diye, insanlar da ne bıraktı diye sorarlarmış. Yani melekler ölenin ahiretini mamur edecek ne gibi iyilikler ve ebedî hayatı için Allah rızasını kazanmaya yönelik ne gibi yararlı yatırımlar yaptığını sorarlarmış. İnsanlar da, geride kalanlara kaç bina, kaç araba, kaç lira ve benzeri dünyevî varlık bıraktığını sorarlarmış. Ben de, bugün burada “eser mi, semer mi?” diye bir soru sormak istiyorum. Bu da nereden çıktı dersiniz, hemen arz edeyim. Malumunuz olduğu üzere büyüklerimizden duyduğumuz bir sözde: “Âdem ölür kalır eseri, eşek ölür kalır semeri” denilir. Bu sözden esinlenerek böyle bir soru aklıma geldi. Âdem olarak ölmek isteyen eser bırakır, eşek olarak ölmek isteyen de semer bırakır. Dileyen dilediğini tercih eder.

Basîretli Müslüman, hem meleklerin, hem de insanların sorusuna cevap olacak şekilde dünyevî ve uhrevî yatırımları yapmayı ihmal etmez. Aslında akli başında olan insanın yaptığı dünyevî yatırımlar da uhrevî hayatında semeresini görebileceği yatırımlardır.

Bu gerçeği göz önünde bulundurarak her anımızı ve her günümüzü Allah Teâlâ'nın rızasına yönelik iş ve uğraşlarla değerlendirerek ebedî hayatımız ile çocuklarımız ve torunlarımız için yatırımlar yapmanın gayreti içinde olmalıyız. Hepimiz “kendim, çocuklarım, torunlarım, milletim, memleketim ve ebedî hayatım için ne yaptım, ne

gönderdim, neleri yapmalıyım?” diye düşünmeli ve icabının ifâsı cihetine gitmeliyiz.

Semineri açış konuşmamda arz ettiğim üzere:

*“Yunus Emre var yarına,
Koma bugünü yarına,
Yarın Allah divanına,
Varam Allah deyu deyu”*

diyen büyük mutasavvıf ve mütefekkir Yunus Emre gibi Yaradan'a yalvarıp yakarmalıyız. Allah Teâlâ'nın divanına, Allah Allah diyerek varabilmek için, bugünden Allah Allah demek lazım. Bugün dilimiz ona alışmamış ise son nefeste Allah demek kolay olmayabilir. Herkes bunun bilincinde olmalı, hayatını Allah'ın rızasına yönelik hayırlı iş ve uğraşlarla değerlendirip, hakiki yatırımı yapan, ülkesinin yükselmesi ve gelecek nesillerin yararlanması için de dünyevî yatırımı ihmal etmeyen ilgi, destek, yardım ve bakıma muhtaç olan kardeşlerini ihmal etmeyip, onların elinden tutup ahirette elinden tutulacak insanlardan olmayı hedeflemelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi noktalar-ken, birlikte böyle bir semineri gerçekleştirmiş olmanın sevinç ve saadeti içinde hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlıyor, benzeri güzellikleri birlikte yaşamamız temennisi ile saygılar sunuyorum.

İkramdan görüntüler.

Durum Değerlendirme Toplantısı Konuşması

Dr. Osman YILDIZ

Hak-İş Konfederasyonu Genel Sekreteri

YOYAV'ımızın değerli Başkanı, Sivil Toplum Kuruluşlarının kıymetli başkanları, Konfederasyonumuzun değerli yöneticileri, sendikalarımızın değerli temsilcileri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konfederasyonumuzun Başkanı Mahmut Beyin selamlarını ve başarı dileklerini iletiyorum. Kendisi gerçekten YOYAV'ın etkinliklerine büyük önem veren bir başkanımızdır. Ancak bugün burada bulunamadı onun mazeretlerini iletmek istiyorum.

Konuşmama YOYAV'dan başlamak istiyorum. Biz YOYAV'ı gerçekten çok önemsiyoruz. İbrahim Bey 22 yıl dedi, benim Hak-İş'te çalıştığım süreye neredeyse denk gelen bir süre. Hak-İş ile birlikte YOYAV'ı da tanımış bir kişi olarak konuşuyorum.

Gerçekten YOYAV, İbrahim Beyin liderliğinde büyük bir faaliyet yapmaktadır. Kendisi de vurguladı. Biz de çok önem veriyoruz. Her yıl fakirliğin giderilmesi ile yoksullara yardım konusunda düzenli olarak sistematik bir iş yapıyor. Kendisini her yönüyle kutlamak istiyoruz.

Hak-İş Konfederasyonu olarak elimizden geldiği kadar kendisi ile birlikte çalışmaktan da büyük mutluluk duyuyoruz. Yapılan bu iş son derece önemli bir husus ve Türkiye için bir kazanımdır. YOYAV gibi kuruluşlara büyük ihtiyaç vardır. Kendileri dar gelirliyle büyük katkı sağlamaktadırlar, Allah razı olsun diyorum.

Türkiye'de ve dünyada bir küreselleşme süreci var. Şu anda gerçekten dünyada bir etkileşim süreci var. Biz konfederasyon olarak, sendikalar olarak bu sürecin içerisindeyiz. Bütün dünyayı görüyoruz, bütün dünyada neler olup bittiğini biliyoruz. Bir etkileşim var ama, ondan daha öte büyük bir yoksulluk sorunu var dünyada. Yoksulluğu arttıracak savaşlar var, yıkımlar var. Bir de bunun üzerine doğal felak-

ketler var. Özellikle son on, onbeş yılda bütün dünyada artan bir yoksulluk sorunu var, felaketler var.

Dünyada yoksul ve muhtaç olan büyük bir kitle var. Bunlar buradan görüldüğü gibi de değil. Yaklaşık birebir gördüğümüzde çok ciddi bir sorun var dünyada. Yardım etmeyi ve onlara sahip çıkmayı gerektiren bir durumla karşı karşıyayız. Mutlaka o insanlara ulaşım iç içe olmamız gerekiyor. Bizim kültürümüzde, dinimizde, anlayışımızda yardım çok önemlidir.

Bazı ülkelerde su sorunu var, bazı ülkelerde ekmek bulmama sorunu var. Hatta bazı ülkelerde gerçekten de bunu burada paylaşmak istiyorum – yemekli toplantıdayız ama– pislik sorunu var Afrika ülkelerinde özellikle sömürü konuşuluyor, başka sorunlar konuşuluyor, ekonomik yetersizlikler konuşuluyor ama, batının aslında gitti yerlere temizlik getirememesi gibi çok temel bir sorunu var.

Bütün Afrika ülkesi çok temel bir pislikle karşı karşıya bulunuyor. Bunu dostlarımızla paylaşmamız gerekiyor. Afrika'da peşi peşine birçok virüs meydana geliyor. Bunların da çok sıra dışı bir şey olduğunu düşünmüyorum. Gerçekten bir sorun var.

Temizlik dinimizin de bize öğrettiği üzere çok büyük bir kazanım. Bence fakirlikle beraber bu temizlik sorununa yardımcı olmada büyük yarar görüyorum. Bunu dünyanın ciddi bir sorunu olarak değerlendiriyorum. Her şey temizlikle başlar.

Moritanya'ya gittik, Başkenti Nuakşot. Şehrin yarısını neredeyse Fransız Büyükelçiliği kaplamış. Müthiş bir bina. Ama o duvarların dışında gerçekten büyük bir pislik var. Sokaklarda yürünecek gibi değil. Birde bu pislik kültür haline gelmiş. Bu bütün ülkelerde geçerli. O insanlara temizliği öğretmek

Yemekli toplantıdan bir görüntü.

gerekiyor. Yoksa insanlar tek başına, gelişmiş insanlar. Dolayısıyla güneye doğru gidince Afrika'da gerçekten böyle bir sorun var. Bunu ben çok önemsiyorum. Açlıktan da daha önemli bir durum olduğunu düşünüyorum.

Biz onlara yardım ediyoruz. Türk insanı bu yardımseverliği gösteriyor. Özellikle son on yılda Akparti'nin iktidarıyla beraber dünyada en çok yardım eden ülke pozisyonundayız. Bu son derece gurur verici bir şey.

Avrupalılar da yardım ediyor. Bence yardımsever ülkelerle bizim gibi konfederasyonlar, vakıflar, belediyeler, kamu kurumları, hükümetler yapılan yardımları daha sistematik bir hale getirmemiz lazım.

Eleştirdiğimiz Avrupa'da bile bir sosyal medeniyet var. Yani sosyal medeniyetin Avrupa'daki tanımı, toplumda kimse aç ve açıkta kalmayacak demektir. Avrupalılar bunu sağladılar. Bunu sağlarken de kökeninde bizim kültürümüz var. Bunu her vesileyle herkes söylüyor.

Türkiye'de yardım mekanizmaları çok arttı. Bu yardımların daha etkili olabilmesi için bizim artık daha sistematik bir yardım düzenini getirmemiz lazım.

Bu konuda Avrupa ile farkımızı söylemek istiyorum. Onlarda düzenli gelir yardımı sistemi var. Yani kimin geliri yoksa onlara düzenli bir gelir yardımı söz konusudur.

Bizdeki yardım mekanizmaları son derece önemli. Hepimiz yardım etmeye çalışıyoruz. Bu yardımları yaparken Türkiye'nin geldiği gelişmişlik noktasında inşallah devletimiz, hükümetimiz bu düzenli yardım mekanizmasını ülkemize de kazandırmış olur.

Bütün dünyada Birleşmiş Milletlerin öncülük ettiği yeni bir anlayış var. Bunu uluslar arası sendikalar da sosyal yardım kuruluşları da, sosyal politikalar kuruluşları da çok önemsiyor. Bütün dünyada bir asgari gelir düzeyini, asgari gelir sitemini kurmak hedefleniyor.

Birleşmiş Milletlerin yeni hedefleri var. Bu hedeflerden birisi de bunu öngörmektedir. Dolayısıyla Türkiye'nin geldiği nokta çok önemlidir. Eğer Türkiye'de düzenli bir gelir sistemi kurulursa, yardımlaşma çalışmaları daha düzenli olacak ve daha büyük hamleler yapılacaktır diye düşünüyorum.

Biz konfederasyon olarak mazluma, fakire çok önem veriyoruz. Özellikle 2011 yılında yaptığımız kongrede bu yönde çok büyük kararlar aldık. Bunu hedef olarak ortaya koyduk. Genel Başkanımız Mahmut Bey mazluma ve mağdura yardım etme konusunda çok hassas. Bu husus Konfederasyonumuzun temel ilkeleri haline getirilmiştir.

Ben bütün toplantılarda Hak-İş'in bir işçi konfederasyonu olduğunu söylüyorum. Dolayısıyla bizim öncelikle sendikal işlerimizi en etkili ve en başarılı bir şekilde yerine getirmemiz lazımdır.

Toplantıya katılanlardan bir grup.

Toplantıya katılanlardan başka bir grup.

YOYAV başarılı ve uzman bir yardım kuruluşudur. Bizim Konfederasyon olarak ancak bir moral desteğimiz olabilir. Bizim yardımlarımız YOYAV'inki kadar düzenli olmayabilir.

Mazlum ve mağdurlara yardım bizim öncelikli konumuzdur: Bunun ilgili kurumlar arasında örgütlenerek yapılması bence son derece önemlidir.

Bütün bunlara rağmen konfederasyon olarak dünyadaki ve Türkiye'deki sorumluluğumuzu biliyoruz. Bizden de yardım talebinde bulunabiliyorlar. Biz bugün itibarıyla geldiğimiz bu noktada yardım ederken açıkçası elimiz titriyor konfederasyon olarak. Bunun alt yapısını yeniden çok iyi yapmamız gerekiyor. Biz, kanunlara uygun yeni bir yardım mekanizmasını, sistemini kurmaya çalışıyoruz. Bu çalışmayı başlattık inşallah başaracağız. Sendikalarımızı kurduk, yürüyoruz, hem her sektörde varız, hem de üyelerimiz artıyor. İnşallah onların desteği ve yardımseverliğiyle bu mekanizmayı güçlendire-

ceğiz. İster tek başımıza olsun, ister YOYAV gibi kardeş örgütlerimizle olsun, ya da onlar gibi uzman kuruluşlarla olsun bu yardım sistemini güçlendireceğiz, daha çok desteğimiz olur diye umuyorum. Bunu hem özeleştirici olarak hem de hedefimizi ortaya koymak için söylüyorum.

Devamlılık son derece önemli. Böyle bir sistem kurabilirsek biz de bu devamlılık konusunda katkı sağlarız diye düşünüyorum.

Aslında biz sendikayız, örgütlüyüz diyoruz ama, İbrahim Bey en büyük örgütçü.

Bir haftada 44 kuruluşu bir araya getirmek, 83 faaliyeti yapmak ve 2,5 milyon insana ulaşmak, herhalde bizim için çok mütevazî bir şey ama, bizi son derece katlayarak giden bir örgütçü yapısı var. Kendilerini gerçekten kutluyorum.

Hepinize afiyet olsun diyor, teşekkür ediyorum.

Toplantıya katılanlardan diğer bir grup.

Toplantıya katılanlardan başka bir grup.

Durum Değerlendirme Toplantısı Konuşması

Devlet SERT

Hizmet-İş Sendikası Genel Sekreteri

Konfederasyonumuza bağlı Sendikalarımızın değerli yöneticileri, kıymetli sivil toplum örgütlerimizin yönetici ve temsilcileri, değerli hanımefendiler, beyefendiler öncelikle hepinizi Hizmet-İş ve Hak-İş adına sevgi ve saygı ile selamlıyorum. Bu akşamki mütevazı soframızı bizlerle paylaştığınız için sizlere hoş geldiniz ve afiyet olsun diyorum.

Tabii aslında yoğun bir hafta yaşandı. 22. Yoksullarla Dayanışma Haftası nedeniyle bir dizi etkinlikler yapıldı. Bu etkinlikler çerçevesinde siz değerli katılımcıların payı ve katkısının büyük olduğunu biliyorum.

Biz Hak-İş Hizmet-İş Sendikası olarak YOYAV'ımızın her zaman yanında ve gerçekleştirdiği güzel çalışmalara ortak olmaya çalışıyoruz. YOYAV'ıların aldığı duadan bizim de nasibimiz olmasını arzu ettiğimizden dolayı inşallah bu süreci ilerleyen yıllarda da devam ettirmeyi düşünüyoruz.

Ben kısaca sendikamız hakkında sizlerle iki kelam paylaşıp sözlerimi bitirmek istiyorum. Hizmet-İş Sendikamız 1979 yılında Adıyaman'da kuruldu. Kurucu ve Onursal Genel Başkanımız şimdi parlamentoda bulunan Hüseyin Tanrıverdi'nin başkanlığında 7 arkadaşla birlikte sendikamızı bugünlere taşıdık. Şimdiki Genel Başkanımız Mahmut Arslan Bey, ayrıca Hak-İş Konfederasyonumuzun da Genel Başkanı. Bu akşam Mahmut Bey aslında programımıza da katılacaktı. Ama farklı bir program çıktı, Şanlıurfa'ya gitmek zorunda kaldı. Yarın oradan da İstanbul'a geçerek İstanbul'daki programa katılacak. Dolayısıyla sizlere de selamlarını iletmek istiyorum.

Sendikamız Türkiye'de 108 sendika içerisinde ikinci büyük sendika. Hak-İş Konfederasyonumuzun en büyük sendikası, kendi iş kolumuzda 95 bin üye ile birinci sendikayız. Ayrıca, Uluslararası Sendikalar Federasyonu ve Avrupa Sendikalar Federasyonu'nun aktif üyesiyiz. 24 ülke ile birlikte 40'a yakın ikili anlaşma yaptığımız ülkeler var. Az önce aramıza katılan Mali Sekreterimiz de Fas'tan geldi. Dolayısıyla Fas'taki sendikalarla da ikili ilişkilerimiz var. Hem Tür-

kiye'de, hem dünyanın muhtelif yerlerinde, Ortadoğu'da, Kafkaslar'da, Batı'da muhtelif sendikalarla ikili işbirliği yaparak kendi değerlerimizi onlara taşımak ve sendikal tecrübelerimizi birbirimizle paylaşmak durumunda kalarak bu ikili işbirliklerini sürdürmeye gayret ediyoruz.

Tabii Hizmet-İş Sendikası sadece üyelerinin sosyal, ekonomik, kültürel hayat şartlarını ileriye taşımak ve geleceğe daha iyi bakabilmek için sağlanan adımları atmamakla kalmıyor. Hizmet-İş Sendikası ve Hak-İş Konfederasyonu nerede bir mazlum varsa, nerede bir ihtiyaçlı varsa, nerede bir yoksul varsa hep yanında olmuştur. Gerek ülkemizde gerekse dünyada.

Sendika olarak biz, Pakistan'da yaşanan deprem nedeniyle bir lise inşa ediyoruz. Filistin Gazze'de bir yetimhane projemiz var. Geçen yıl onu tamamlamış olduk. Yani, yetim kalan çocuklar orada ilkokuldan başlayıp üniversiteyi bitirecek şekilde öğrenimlerine devam ediyorlar. Yine Somali'de açlıktan dolayı bir can kurtarılın noktasındaki kampanyamızda tüm teşkilatımızı koordine ederek, oradaki yardım kampanyalarını da ayrıca sürdürmeye çalışıyoruz. Hem Türkiye'de hem de dünyanın muhtelif yerlerinde.

İnşallah bu süreçte ecdadımızdan kalan mirasla yola çıkarak, yaptıklarını yapmanın gayreti içinde olacağız. Ecdadımızın kültür ve medeniyetinde vakıf anlayışı yer almaktadır. Vakıf medeniyetinde Osmanlı vardır. Nerede yoksul, gariban kız çocukları varsa ecdadımız tarafından onlara çeyiz yardımı yapan vakıflar kurulmuştur. Bırakın yoksul insanlara yardım etmeyi yaralı kuşlar için dahi vakıflar kurulmuştur. Dolayısıyla biz bu kültürün sahipleri olarak bugünün çağdaş medeniyetinde bunları yapmak mecburiyetindeyiz.

Bu konuda YOYAV'ımız çok önemli bir hizmet yapıyor. Kendilerine başarılar diliyor, sizlerden de Allah razı olsun diyorum. Tekrar hepinize hoş geldiniz diyor, afiyet olsun dileğiyle saygılar sunuyorum.

Bilgili Öğretmen ve Bilinçli Öğrenci

Öğretmenlik, önemli özellikleri ve öncelikleri olan müstesnâ bir meslektir. Öğretmenler de bugünün çocuklarını şekillendirerek geleceğin temelini atan insanlardır. Her türlü takdirin üstünde ve her türlü övgünün ötesinde önemi haiz olan bir özveri ile çalışan bu insanlar, yavruları yoğuran, doğruları duyuran ve dimağları doyuran yüce ruhlu insanlardır.

Herkesin üzerinde ana-babasından sonra en çok hakkı olan bu insanlar, herkesten çok ihtimam ve ihtiram gösterilmesi gereken, aslâ ihmal edilmemesi icap eden insanlardır. Gönüllerde yaşatılması ve gözlerden irak tutulmaması gereken bu insanların yılda bir defa hatırlanması yeterli olmamakla birlikte, unutulmaya terk edilmekten daha iyidir. Bu bakımdan her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü dolayısıyla düzenlenen kutlama programları, cefakâr öğretmenlere karşı vefakâr bir yaklaşımdır.

Bu inanç ve anlayışla yurdumuzun birçok yerinde farklı programlar tertipleyen kuruluşlardan biri de YOYAV'dır. 26 yıldır Öğretmenler Günü dolayısıyla düzenlediği programlarda onlarla ilgili duygu ve düşünceleri dile getirerek gösterilmesi gereken sevgi ve saygı hislerini geliştiriminin gayreti içinde olan YOYAV, bu yıl 24 Kasım 2014 Pazartesi günü tertiplediği "Bilgili Öğretmen ve Bilinçli Öğrenci" konulu toplantıya çok sayıda öğretim üyesi ile öğretmeni davet etti.

Toplantıya katılanlar arasında Atatürk Yüksek Kurumu Eski Başkanı Prof. Dr. Bahaeddin Yediyıldız, YÖK Eski Başkan Vekili Dr. Uygur Tazebay, MEB Eski Müsteşar Yardımcısı Mehmet Temel, MEB Özlük İşleri Genel Müdürlüğünden Emekli Sıtkı Dalkılıç, 20. Dönem Adana Milletvekili Dr. Ertaç Yülek, S.Ü. Fizik Ana Bilim Dalı Başkanlığından Emekli Prof. Dr. Gürcan Yülek, H.Ü. Tıp Fakültesi Emekli Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Tefik Cengiz, A.Ü. Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Hanım Halilova, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Seyfettin Erşahin ve Prof. Dr. Mehmet Özdemir, Türkiye Gönüllü Eğitimciler Derneği Genel Başkanı Doç. Dr. İbrahim Erdoğan ve Kilis Yardımlaşma Derneği Başkanı M.Yahya Efe de vardı.

Değerli düşüncelerin dile getirildiği toplantıda konuşan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, Vakfın davetine icabet eden konuklara takdir ve teşekkürlerini ileterek başladığı konuşmasında şunları söyledi:

"Değerli öğretmenlerimiz, sevgili öğrencilerimiz, kıymetli kursiyerlerimiz, basınımızın güzide temsilcileri!

Beşeriyetin babası, ilk insan, ilk peygamber ve ilk öğretmen olan Hz. Adem'den bu yana insanların eğitim ve öğretiminde hizmet ve emeği geçen öğretmenlerden ebediyete göçenleri rahmet, minnet

Dr. İbrahim Ateş

ve şükranla anarak, hayatta ve halkın hizmetinde olanlara da sağlık ve saadet niyazında bulunarak sözlerime başlarken, törenimizi onurlandıran siz saygı değer öğretmenlerimiz ve sevgili öğrencilerimizle misafirlerimizi gönülden ve samîmî duygularımızla selamlıyor, bu anlamlı günümüzde bizimle birlikte olma incelik ve yüceliğini gösterdiğiniz için hepimize takdir ve teşekkürlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyorum.

24 Kasım'da öğretmenlerimizin 24 ayar altından daha değerli olduklarını dünyaya haykırmak için, teşrifinizle taçlandırdığınız bu toplantıyı tertitledik. Anneler ve babalar günlerinde olduğu gibi öğretmenler için de yılda bir gün tahsis edilmesini yeterli görmemekle birlikte takdirle karşılıyoruz.

İnsanların eğitim ve öğretimleri ile yönlendirilme ve yüreklendirilmelerinde önemli rolleri olan öğretmenlerin, fertleri verimli ve üretken hâle getirmede itici güç, toplumları terakki ettirmede ve tekâmüle erdirmeye muharrak motor niteliğinde oldukları bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla fert ve toplum olarak kendilerine çok şeyler borçlu olduğumuz öğretmenlerimizi değil böyle kısa bir konuşmaya, saatlere, günlere ve aylara sığdırmak mümkün değildir. Onlar hakkında ne kadar güzel söz söylesek de azdır. Hz. Ali (R.A.)'nin: "Bana bir harf öğretilen köle olurum." sözünün yanında biz ne dersek diyelim az olur. "Uşağım da olsa yanlışlarımı düzelten efendim olur." diyen Goethe'nin cümlesinin yanında cüce kalır. "Dünyanın her yanında öğretmenler insan topluluğunun en fedakâr ve saygın elemanlarıdır." diyen Atatürk'ün vecizesinin yanında cılız olur.

İnanan insanlar olarak Allah'a ibadet, Resûlullah (s.a.v.)'a ittiba', ebeveyne ihsan ve öğretmenlerimize ihtiramla yükümlüyük.

Öğretmenine öfke ile yaklaşım öldürmeye yeltenerek tetik çeken ya da ona dil uzatıp dedikodu yapan veya didişip dövüşen divanelerden değil, öğretmenine saygı ile yaklaşım, ilim ve irfanından istifade eden, tecrübe ve tavsiyelerinden yararlanıp dikkatli, dirayetli ve dinamik olmaya çalışan, öğretmenine karşı mültefit, mütebessim ve müteşekkir bir tavır içinde olup, sevgisini kazanmaya, duasını almaya ve gönülüne girmeye çalışan duygulu ve duyarlı insanlardan olmalıyız.

Bugün hayatta olan öğretmenimiz varsa onları

Toplantıya katılanlardan bir grup.

Toplantıya katılanlardan başka bir grup.

ziyaret etmeli, en azından bir telefon ederek hâl ve hatırlarını sormalıyız. Ebediyete intikal eden öğretmenlerimizi Fatihalar ve hayırlı dualarla anmalıyız.

Bayramlarda ve benzeri kutlu-mutlu günlerde ana-babamızdan sonra öğretmenlerimizi aramalıyız. Biz profesörde olsak, öğretmenlerimiz de ilkokul öğretmenleri olsalar bile onların yanlarında bilgiçlik taslamamalı, o halde dahi onlardan öğreneceğimiz şeyler olduğunu düşünmeliyiz.

Biz ne kadar haklı, öğretmenlerimiz de ne kadar haksız olursa olsunlar, saygı sınırını aşmamalı ve aslâ onlara karşı kırıcı davranışlarda bulunmamalıyız. Bir öğrencinin, Hak dostu bir öğretmenin gözünden düşmesinin, gökten yere düşmekten daha kötü olduğunu unutmamalıyız. İlimimizi, idrakimizi ve geldiğimiz yeri önce Allah'a, ardından öğretmenimize borçlu olduğumuzu bilmeli, ona karşı sevgi ve saygıda kusur etmemeliyiz. Öğretmenimizin bizim için bedenimizdeki can, damarımızdaki kan ve beynimizdeki irfan kadar önemli bir insan olduğunun idraki içinde olup, bilgi ile beyin bilemeyi ve ilgi ile iyilik dilemeyi ilke edinen bu ilim ehli, iyilik sever insana ömür boyu minnet ve şükran duymalıyız.

Öğretmenler, öğretmenlikten önce öğrencilikten geçerler. Dolayısıyla öğrencilerin psikolojik problemleri ile insanî ihtiyaçlarını ve içtimai ilişkilerini herkesten daha iyi bilirler. Bunun için onlara karşı ana-babaları kadar yakın ve yapıcı olurlar

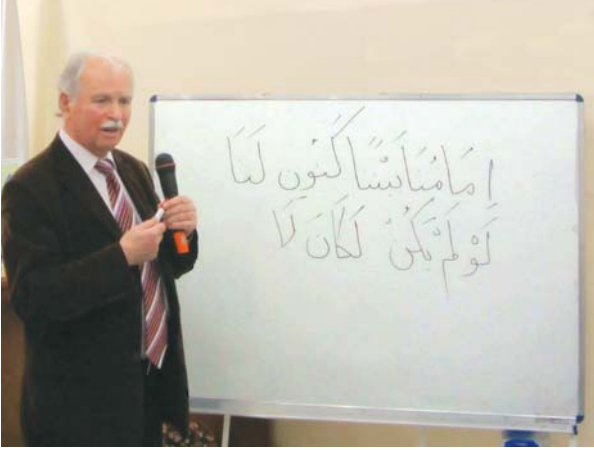

Toplantıya katılanlardan diğer bir grup.

Bu yakınlığın bilincinde olan öğrenciler onları ana-babalarını sevdikleri gibi severler. Bu sevgilerini hepimizin bildiği:

*“Öğretmenim canım benim, canım benim
Seni ben pek çok pek çok severim.”* şarkısı ile dile getirirler.

Öğretmenlerin önemli özellik ve güzelliklerini dile getirip, hak ettikleri hürmet ve muhabbeti öğrencilerinden yeteri kadar görmediklerini bildiğimiz günümüzde bir de madalyonun öbür tarafına bakmamız ve önemli bir öz eleştiride bulunmamız gerekir. Öyle ya çuvaldızı başkasına batırırken, iğneyi kendimize batırmayı unutmamamız icap eder.

Dr. İbrahim Ateş "İmâmünâ beyneñâ kenûn-i lenâ" ve "lev lem yekûn lekâne lâ" sözlerini açıklarken

Üzülerek ifade edelim ki, günümüzde bazı öğretmenlerimiz, her geçen gün yeni ve yararlı bilgiler edinerek kendilerini yenileme yönünden öğrencilerine iyi örnek olamamaktadırlar. Eski bilgileri tekrarlamakla yetinmekte, öğrencilerine yeni ufuklar açacak yeni bilgilerle donanmamaktadırlar. Bu hâl, iyi bir öğretmen olmak isteyen kişi için büyük bir eksikliklerdir. Öğretmen bilgili, öğrenci bilinçli olmalıdır.

Sözlerimi noktalamadan önce günün bir hatırası olması için İmam Ebu Hanife hazretlerinin öğrencileri Ebu Yusuf ile İmam Muhammed arasında hocaları Ebu Hanife hakkında geçen diyalogu sizlerle paylaşıp bu değerli öğrencilerin, saygıdeğer hocaları büyük bilgin Ebu Hanife'ye duydukları sevgi ve saygıyı dikkatinize getirmekte fayda mülâhaza ediyorum.

Bir gün Ebu Hanife hazretleri bu iki öğrencisi ile birlikte onların arasında yürüyüp giderken, öğrencilerden biri diğerine: "İmâmünâ beyneñâ kenûn-i lenâ" yani "hocamız aramızda bizim için "lenâ"nın nunu gibidir" der. Ehlince bilindiği üzere Arapça olan "lenâ" kelimesi lam, nun ve elif harflerinden oluşmakta olup, baştaki lam ile sondaki elif uzun, ortalarındaki nun harfi kısadır. Bu sözü söyleyen öğrenci, kendisi ile arkadaşı arasındaki hocaları Ebu Hanife'nin kendileri için "bizim için" anlamında olan "lenâ" kelimesinin başındaki lam harfi ile sonundaki elif harfi arasındaki nun gibi buluşturucu nitelikte olduğunu ifade eder. İkinci öğrenci de: "lev lem yekûn lekâne lâ" yani "O nun olmasaydı "lâ" yani (yok) olurdu." dedi. Bu sözlerle hocalarının kendileri için "lenâ"nın nunu niteliğinde olduğunu söyleyen birinci öğrenciye, ikinci öğrenci verdiği cevapla "lenâ"nın nunu olmasaydı yok anlamına gelen "lâ" olurdu demekle hocamız olmasaydı, biz olmazdık demek istedi.

Bu iki değerli öğrencinin, Hocaları Ebu Hanife Hazretlerine gösterdikleri sevgi ve saygının günümüz öğrencilerince de hocalarına gösterilmesi temennisi ile sözlerimi noktalarken, toplantımıza teşrifinizden dolayı hepinize takdir ve teşekkürlerimizi arz ederek gününüzün kutlu, yaşantınızın mutlu ve geleceğinizin umutlu olmasını diliyor, saygılar sunuyorum."

Dr. Ateş'ten sonra kürsüye gelen YÖK Eski Başkan Vekili Dr. Uygur Tazebay, Atatürk Yüksek Kurumu Eski Başkanı Prof. Dr. Bahaeddin Yediylidiz ve A.Ü. Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü Öğre-

Dr. İbrahim Ateş "İmâmünâ beyneñâ kenûn-i lenâ" ve "lev lem yekûn lekâne lâ" sözlerini açıklarken dinleyiciler pürdikkat kesildi.

Dr. Uygur Tazebay

Prof. Dr. Bahaeddin Yediylidiz

Prof. Dr. Hanım Halilova

Toplantı sonrası Dr. İbrahim Ateş, konuklara birer karanfil takdim etti.

tim Üyelerinden Prof. Dr. Hanım Halilova yaptıkları konuşmalarda öğretmenlerle ilgili duygu ve düşüncelerini dile getirerek YOYAV'ın gerçekleştirdiği hizmetlerden övgü ile söz ettiler ve başarılarının devamı dileğinde bulundular.

Yapılan bu konuşmalardan sonra Faruk Oray'ın, aşağıdaki "Bilim Savaşçıları" başlıklı şiirini okuması törene ayrı bir renk kattı.

Tören, davetlilere takdim edilen karanfil ve sunulan ikramın alınması ile noktalandı.

Dr. İbrahim Ateş, konuklardan Bilgin Özdemir'e karanfil takdim ederken.

Toplantı sonu ikramdan bir görüntü.

Toplantı sonu ikramdan başka bir görüntü.

Bilim Savaşçıları

*Öğretmen bir bayraktır, vatan sevgisiyle eş,
Bilimin meş'alesi, ıslıl ıslıl bir güneş.*

*Kalbimizde onların sıcak sevgisi vardır,
Öğretmenlik görevi vatan kadar kutsaldır.*

*Aydınlık geleceğe ulaştıran yolumuz,
Öğretmenimiz bizim kanadımız kolumuz.*

*Eğitimidir bir milleti gerçek bir millet yapan,
Öğretmen savaştadır cehalet ile her an.*

*Onlar "millet" olmanın büyük cevheri diyorum
Sevgili öğretmenler!..*

O tebeşir tutan ellerinizden öpüyorum."

Faruk ORAY

Müttakîlerin Mazhariyeti

Müslümanların muttasıf olmaları gereken müstesnâ meziyetlerin başında gelen muttakîlik, sahibine saadet-i sermediye sağlayan önemli bir özelliktir. Herkesin bilmesi ve sahip olması gereken bu güzel özelliğin anlam ve önemini anlatıp mensupları ile dostlarını bilgilendirmeyi hedefleyen YOYAV, yılın son sohbet toplantısı olarak 23 Aralık 2014 Salı günü "Muttakîlerin Mazhariyeti" konulu bir sohbet toplantısı tertipledi.

Vakfın düzenlediği bilgi ve beceri kurslarından Ayşe Doyuk'un tecvid ve Arapça kurslarına katılan kursiyerlerin ikramı olan kahvaltıdan sonra salonda yerlerini alan davetlilere önemli açıklamal-

larda bulunan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, yaptığı mesaj yüklü konuşmada şunları söyledi:

"Kıymetli konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim, basınımızın güzide temsilcileri!

İnanan insanların önde gelen özelliklerinden olan takva sıfatını taşıyan ve hayat boyu bu özelliğin güzelliğini yaşayan muttakî Müslümanlardan olmamız dileğiyle bu günkü sohbetimize başlarken, hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlıyor, Allah korkusunu kalbinden eksik etmeyen ve her an Hakk'ın huzurunda olduğunun inanç ve bilincinde olan basiretli insanlardan olmamızı niyaz ediyorum. Allah korkusunu içine sindirip, gönül dünyasını onunla dindiren, bulunduğu her zaman ve mekânda yüce Yaradan'ın yönetim ve denetiminde olduğunun inanç ve bilinci ile davranışlarını dizayn eden insanlardan olmamızı diliyorum.

Az önce Ayşe Hoca Hanım'ın öğrencilerinin ikram ettikleri bir kahvaltıda bulduk, mutlu bir birliktelik yaşadık. Midelerimiz bayram etti. Kahvaltı sofrasını şereflendirdiğiniz gibi sohbet toplantımızı da şerefli varlığınıza taçlandırdınız. Allah hepinizden razı olsun ve cümlelerinizi takvacı ile taçlandırsın. Bildiğiniz birçok maddî taçlar vardır. Güzellik tacı, gelinlik tacı, krallık tacı ve benzeri. Herkes bu taçları takmak ister. Ama

Dr. İbrahim Ateş

Sohbet toplantısına katılanlardan bir grup.

bazen sıkılıp başından çıkararak dinlenmeyi diler. Bilhassa yatarken başında bulundurmaz. Çünkü bu taçlar insanların yanında iken hoşlanılan, yalnız ve dinlenme anlarında iken çıkarılıp bir tarafa bırakılan taçlardır. Ben, yılın son “Sorun Söyleyelim” Sohbet Toplantısını yaptığımız bu gün sizlere, devamlı takılacak ve sahibine saadet-i sermediye sağlayacak manevî bir taçtan söz ederek onu takınmanızı tavsiye edeceğim. Bu taç “takva” tacıdır.

Kutsal kitabımız Kur’ân-ı Kerîm’in 237 ayetinde takvâ kökenli kelimelerle Allah’tan korkmanın ve muttakî olmanın zaruret ve ehemmiyeti dikkatimize getirilmektedir. Bu cümleden olarak Hucûrât Suresi’nin 13. ayetinde: “... Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O’ndan en çok korkanınızdır...” buyurulmaktadır. Bu ayet-i kerime ile takvâ kökenli kelimelerle Allah’tan korkmanın emredildiği diğer ayetler incelendiğinde anlaşılacağı üzere muttakîler; Yaradan’a yar ve yakın olan müminlerdir. Dolayısıyla onlar, takvâ ehli inançlı insanlardır. Bu itibarla muttakîlerin kimler olduğunu bilmek için, takvâ (Allah’tan korkma)nın ne demek olduğunu bilmek gerekir.

Allah’tan korkmak: Devamlı Allah Teâlâ’nın yönetim ve denetiminde olduğumuzun bilincinde olup, davranışlarımızı ona göre dizayn etmektir.

Allah’tan korkmak: Allah Teâlâ’nın sevgisini

ytirecek ve öfkesine uğratacak hâl ve hareketlerden uzak durmaktır.

Allah’tan korkmak: Her an Hakk’ın huzûrunda olmanın idrâk ve iz’ânı içinde olmaktır.

Allah’tan korkmak: Allah’ın çizdiği hudutta durmak, bu hududun ne berisinde kalmak ne de ilerisine geçmektir.

Dolayısıyla Allah’tan korkmak, sâhibini Yaradan’a yaklaştıran ve yaratıklarla kucaklaştıran önemli bir meziyettir.

Al-i İmran Suresi’nin 102. ayetinde: “Ey iman edenler! Allah’tan, O’na yaraşır şekilde korkun ve ancak Müslümanlar olarak can verin.” buyurulmaktadır.

Müfessirlere göre Allah’tan O’na yaraşır şekilde korkmanın anlamı, müslümanın bütün varlığı ile Allah’ın emirlerini yerine getirmeye ve yasaklarından kaçınmaya çalışmasıdır. Nitekim Abdullah bin Mes’ud (r.a.) ayetin bu kısmını şöyle açıklamıştır: “O’na âsî olmayıp itaat etmek, nankör olmayıp şükretmek ve O’nu unutmaksızın hep hatırdâ tutmaktır.”

Tabii Allah’tan korkmak, yaratıklardan korkmaya benzetilmemelidir. Çünkü yaratıklardan korkmak onlardan uzaklaşmaya, sakınmaya ve onlara buğz beslemeye vesîle olur. Yaradan’dan korkmak ise, O’na yaklaşmayı, sevgi, huzur ve hoşnutluk hâlini doğurur.

Müslümanlar olarak Allah'tan başka kimse-
den korkmamalıyız. Allah'tan korkarsak herkes ve
her şeyin bizden korkacağını, Allah'tan korkmaz-
sak herkesten korkacağımızı unutmamalıyız.

Yahya bin Muâz-ı Râzî'nin dediği gibi, Allah
Teâlâ'yı sevdiğimiz kadar herkesin bizi sevece-
ğini, Allah Teâlâ'dan korktuğumuz kadar herke-
sin bizden korkacağını ve Allah Teâlâ'ya kulluk
ettiğimiz kadar herkesin bize yardımcı olacağını
bilmeliyiz. Dünyada Allah Teâlâ'dan en çok korkan
kimsenin kıyamet günü insanların en emini olaca-
ğını unutmamalıyız.

Rahman Suresi'nin: "Rabbinin huzurunda
durmadan korkan kimselere iki cennet var-
dır." mealindeki 46. ayeti ile Naziat Suresi'nin:
"Rabbinin makamından korkan ve nefsi kötü
arzulardan uzaklaştıran için, şüphesiz cennet
yegâne barınaktır." mealindeki 40-41. ayetleri
üzerinde devamlı durup düşünmeliyiz. Öte yan-
dan Beyyine Suresi'nin: "İman edip sâlih ameller
işleyenlere gelince, halkın en hayırlısı da onlardır.
Onların Rableri katındaki mükâfatları, zemininden
ırmaklar akan, içinde devamlı olarak kalacakları
adn cennetleridir. Allah kendilerinden hoşnut
olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. Bu
söylenenler hep Rabbinden korkan (O'na saygı
gösterenler) içindir." mealindeki 7-8. ayetlerini de
süreklî göz önünde bulundurmalıyız.

Mealleri arz edilen ayet-i kerimelerin incelen-
diğinde de anlaşılacağı üzere Allah korkusu, insa-
nı Allah'ın rızasına erdirecek ve cennet-i âlâya gir-
dirip yüzünü güldürecek müstesnâ bir meziyettir.
Bu meziyet sahibini ahlâkî kemâle erdirir, Ruhun
yüceltir, manen mükemmel kılar ve nefsanî arzu-
lardan uzaklaştırır. Millî şairimiz merhum Mehmet
Akif Ersoy'un dediği gibi:

*"Ne irfandır veren yükseklik ahlaka ne vicdandır,
Fazîlet hissi insanlarda Allah korkusundandır.*

*Yüreklerden çekilmiş farzedilsin havfi Yezdân'ın,
Ne irfânın kalır tesîri katiyen, ne vicdânın."*

Allah korkusu bir kimsenin kalbine yerleşirse,
o kimsenin davranışları düzelir, fikri ve fiili Hakk'a
yönelik olur, dili de doğruyu söyler. Bir hadîs-i
şerifte buyurulduğu üzere: "Sağılan süt memeye
girmediyse gibi, Allah korkusundan ağlayan kimse
de cehenneme girmez."

Muttakîlerin mazhar olacakları mutluluk vesî-
lelerinin başında Yaradan'a yakınlık, muhabbet-i
Mevlâ ve mağfîret-i Mennân ile nimet, nusret ve
dühûl-ü cennet gelir Dilerseniz bu hususların be-

Sohbet toplantısına katılanlardan bir grup.

yan buyurulduğu ayet-i kerîmelerden bir kısmının
mealini buyurun birlikte okuyalım:

"... Ve bilin ki, Allah muttakîlerle (kötülükler-
den sakınanlarla) beraberdir." (Tevbe, 36)

"... Allah muttakîleri sever." (Tevbe, 7)

"Ey iman edenler! Eğer Allah'tan korkarsanız,
O, size iyi ile kötüyü ayırt edecek bir anlayış verir,
suçlarınızı örter ve sizi bağışlar. Çünkü Allah bü-
yük lütuf sahibidir." (Enfal, 29)

"Kuşkusuz Allah, (kötülükten) sakınanlar ve
güzel amel edenlerle beraberdir." (Nahl, 128)

"... Allah takvâ sahiplerinin dostudur." (Casi-
ye, 19)

"... Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış
yolu ihsan eder ve ona beklemediği yerden rızık
verir..." (Talak, 2-3)

"... Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona işinde
kolaylık verir." (Talak, 4)

"... Kim Allah'tan korkarsa, Allah onun kötü-
lüklerini örter ve onun mükâfatını artırır." (Talak,
5)

"Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder."
(Maide, 27)

"Kuşkusuz takva sahipleri için Rableri katında
nimetleri bol cennetler vardır." (Kalem, 34)

Mealleri arz edilen ayet-i kerimelerde belir-
tilen güzellikler, muttakîlerin mazhar olacakları
güzellikler cümlesindedir. Takva tacını taşıyan
ve Allah Teâlâ'nın rızasına uygun bir hayat yaşa-
yan muttakîlerden olmamız temennisi ile sözlerimi
noktalarken, yaşadığımız yılı iyilik ve güzelliklerle
tamamlayıp, yeni yılı sağlık ve saadet içinde idrak
edip, kullukta kaim, iman, ibadet ve istikametle
daim olmamızı diliyor, hepimizi hürmet ve muhab-
betle selamlıyorum."

Âkif'e Allah'tan Rahmet

Milletçe medyûn-u şükran olduğumuz din ve devlet büyüklerinden olan Millî şairimiz merhum Mehmet Âkif Ersoy, vefatının 78. Yıldönümü dolayısıyla 27 Aralık 2014 Cumartesi günü yurt sathında tertiplenen törenlerle anıldı. İstanbul Edirnekapı Şehitliğinde mezarı başında, Ankara'da Taceddin Dergâhı civarındaki İstiklâl Marşını yazdığı evinde, adına açılan eğitim müesseselerinde ve bir çok kurum ve kuruluşlarda gerçekleştirilen toplantılarda sevgi, saygı ve şükran duyguları ile yâd edilerek ruhuna rahmet niyazında bulunuldu.

Âkif'i yıllardır Kur'ân-ı Kerîm tilâveti ve hatm-i şerif duası ile anmayı güzel bir gelenek hâline getiren YOYAV da, ölüm yıldönümü dolayısıyla

anma ve anlatma toplantısı tertipleleyen, vefakâr kuruluşlardan biri idi. 27 Aralık 2014 Cumartesi günü saat 13.30'da YOYAV Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen toplantıya bazı bürokratlarla çok sayıda Âkif sever ve sivil toplum örgütü temsilcileri katıldı. Toplantıya katılanlar arasında eski Gaziantep Senatörü Selahattin Çolakoğlu, MEB Emekli Müsteşar Yardımcısı Mehmet Temel ve Eski Özlük İşleri Genel Müdürü Sıtkı Dalkılıç, Kilis Yardımlaşma Derneği Başkanı M. Yahya Efe de vardı.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlayan toplantıda merhumun ruhu için Kur'ân-ı Kerîm tilâvet edildi ve okunan 3 hatm-i şerifin duası yapılarak sevabı ruhuna armağan edildi. Ardından Âkif'in

Dr. İbrahim Ateş

Sami Aydın

Mehmet Temel

M. Yahya Efe

kişilik ve kimliği ile fikir ve hizmetleri hakkında konuşmalar yapıldı.

Sami Aydın'ın tilâvet ettiği aşr-ı şeriften sonra kürsüye gelen YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, yaptığı konuşmada şunları söyledi:

“Sayın Senatörüm, Sayın Müsteşar Yardımcım, Sayın Genel Müdürüm, dost ve kardeş kuruluşların muhterem başkanları, kıymetli konuklar, değerli Âkif severler, sevgili kardeşlerim, basınımızın güzide temsilcileri!

Millî şairimiz merhum Mehmet Âkif Ersoy'un ebediyete intikalinin 78. yıldönümü dolayısıyla düzenlediğimiz “Âkif'i Anma, Anlama ve Anlatma” toplantılarında birinde daha siz saygıdeğer konuklarımızla bir araya gelmenin sevinç ve saadeti içinde seçkin heyetinizi sevgi ve saygı ile selamlıyor, düşünce dünyamızın dâhîlerinden olan merhum Mehmet Âkif'in ruhuna rahmet niyazında bulunacağımız bu anlamlı ve önemli toplantıya teşrif ederek bizimle birlikte olma incelik ve yüceliğini göstermenizden dolayı hepinize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyorum. Bu anlamlı birlikteliğe vesîle olan Âkif'e de Allah'tan rahmet ve mağfiret diliyor, ruhunun şâd, mekânının cennet ve makamının yüce olmasını niyaz ediyorum.

Kıymetli konuklar!

İnsan vardır, bulunduğu makam ve mevki ile ya da sahip olduğu serveti ile itibar görür. O makamdan ayrılınca ya da o serveti yitirince değeri düşer, adını anan ve yüzüne bakan olmaz.

İnsan vardır, yaşarken yandaşı, yoldaşı, arkadaşı olur. Ölünce unutulur, kabrine gidene ve ziyaret edeni olmaz.

İnsan vardır, her iş ve uğraşında Hakk'ın rızasını gözetir, halka hizmeti Hakk'a hizmet kabul eder, ölünce ölümsüzleşir, gönüllerde yaşar, rahmetle ve mağfiretle anılır. Şu anda manevî huzurunda bulunduğumuz merhum Mehmet Âkif de unutulmayan, her geçen gün daha çok anılan ve gönüllerde taht kuran büyük insanlardan biridir.

Peki, O'nu unutturmayıp gönüllerde yaşatan faktör nedir dersanız, kanaatimce imanı, irfanı, iz'anı, vicdanı, fiili, fikri ve felsefesidir. Davet ettiği yolun doğruluğu ve dile getirdiği düşüncenin değeridir. Fikrinin fiiline yansımaları ve sözünün özü ile örtüşmesidir. Bulunduğu makam ve mevkiden değer kazananlardan değil, olduğu yere değer kazandıranlardan olmasıdır.

Hayatını Hakk'a ve halka hizmete adayan merhum Mehmet Âkif Ersoy, şiirlerinde Kur'an ve Hadîsin içerdiği islamî ilkeleri terennüm ederek insanları iman, irfan ve Kur'an'a davet etmiştir. Bu cümleden olarak:

Toplantıya katılanlardan bir grup.

**İmandır o cevher ki ilâhî ne büyüktür.
İmansız olan paslı yürek sînede yüküdür.*

–

**O iman farz-ı kat'îdir diyor tahsil-i irfânın.
Ne câhil kavmiyiz biz Müslümanlar şimdi dünyanın.*

–

**O iman hüsn-ü hulkun en büyük hâmîsi olmuşken
Nemiz vardır fezâilden nemiz eksik rezâilden.*

Bunlar ve benzeri dizeleri ile iman ve irfana davet ederek düşünce dünyamızı aydınlatan Âkîf'e Allah'tan rahmet ve mağfiret dileği, siz vefakâr Âkîf dostlarına da dünya ve ahiret saadeti niyazı ile sözlerimi noktalarken, O şuurlu şaire ithaf ettiğim dört dörtlükten oluşan şiirimle huzurunuzdan ayrılmak istiyorum.”

Okunan hatimlerin duasını Dr. İbrahim Ateş yaptı.

Âkîf'e Allah'tan Rahmet

*Allah'ın lutfuydu Âkîf bizlere.
Bunu benden duyun, sözüm sizlere.
Dizelerle hitap etti bizlere.
Çözüm oldu çağında krizlere.*

*Âkîf yurdumuzda bir sevgi seli,
Bir şair, düşünür, belki bir veli.
Ülkede esip geçen seher yeli,
Onun için açtık Allah'a eli.*

*Cihâd etti kalem ve kelâm ile
Hayat boyu Hakk'ı getirdi dile.
Doğruyu söyledi, düşmana bile,
Gel sen de bugün O'na rahmet dile.*

*Halkına sağladı rif'ât ve izzet.
Medyûn-u şükrandır O'na bu millet.
Dilerim Mevla'dan eyleye rahmet,
Makamını yüce, yerini cennet.*

Dr. Ateş'ten sonra kürsüye gelen Milli Eğitim Bakanlığı Emekli Müsteşar Yardımcısı Mehmet Temel yaptığı konuşmada Âkîf'in hayatı ve hizmetleri ile edebî yönlerinden söz ederek rahmet ve mağfiret niyazında bulundu.

Yapılan bu konuşmalardan sonra Kilis Yardımlaşma Derneği Başkanı M. Yahya Efe'nin okuduğu İstiklâl Marşı şiiri huzur içinde dinlendi.

Toplantı, davetlilere sunulan ikramın alınması ile noktalandı.

Hatim duasından bir görüntü.

Sahâbeden Muâz Bin Cebel ve Bize Öğrettikleri

N. Yücel MUTLU

YOYAV Onur Kurulu Üyesi

Sohbetimizin bugünkü konusu olan Muâz bin Cebel (ra), Ensâr'ın ileri gelenlerinden bir sahâbidir. Kendisi, Medîne'deki Hazrec kabîlesindedir. M.601 veyâ 603'de doğmuş, onsekiz yaşında müslümân olmuş ve İkinci Akabe Biâtı'na katılmıştır. Muâz, gençlik yıllarında, kabîlesinden bâzılarının da müslüman olması için bilfiil uğraşmıştır. Meselâ, kendisi gibi mü'mîn olan bir arkadaşının babası, evindeki putlara tapmaktadır. Kabîlesinin büyüklerinden olan bu kişinin putlarını, o arkadaşı ile birlikte bir kaç defa kırdığını ve bu sûretle o kişinin hidâyete erdiğini, kitaplardan öğreniyoruz.

Muâz, Allâh'ın salât ve selâmı üzerine olsun, Peygamber Efendimizle birlikte, Bedir gazvesi başta olmak üzere, Huneyn ve Tâif dışındaki bütün gazvelere katılmıştır. Bu ikisine iştirâk edemeyişinin sebebi de, Mekke'nin fethinden sonra Huneyn'e giderken, Rasûlullâh'ın onu, önce Mekke'ye Emîr, ardından da Kur'ân ve Dînî Bilgiler muallimi ta'yin etmesidir. Peygamberimiz, kendisini çok sevdiğini, zaman zaman yüzüne karşı ifâde etmiştir. Uzun boyu ve yüz güzelliğinin yanısıra, yumuşak huyluluğu, cömertliği ve hayâsı (ya'ni utanması, edebi) ile tanınırdı. Peygamber Efendimizin yanısıra, Hz.Ebûbekir ve Hz.Ömer de onu çok sever ve takdir ederlerdi. Muâz, Kur'ân'ı ezbere bilir ve onu güzel okurdu. Bunun yanısıra, Kur'ân'ın toplanmasında da emeği geçenlerdendir. 157 hadîs rivâyet ettiği, Hz.Peygamber'in kâtiplerinden olduğu ve hazînedarları arasında yer aldığı da bilinmektedir. Muâz, sahâbenin fakihlerinden olup, din de vukûf sâhibiydi. Daha Rasûlullâh'ın sağlığında, fetva vermeğe başlamıştı.

Dindeki ilmi o merteye yüksek idi ki, Peygamberimiz zamânında fetva vermekle yetkili kılınanlar, üçü Muhâcîr ve üçü de Ensârdan olmak üzere, altı kişi idiler ve onlardan birisi de Muâz b.Cebel idi. Bu altı kişinin üçünün, Hz.Ömer, Hz.Osmân ve Hz.Âli olduğunu söylersek, Muâz'ın değeri daha çok anlaşılır. Onun bu görevi, Hz.Ebûbekir ve Hz.Ömer zamânında da devâm etmiştir. Hz.Peygamber onun hakkında, "Ümmetim içerisinde, helâl ve harâmı en iyi bilen, Muâz b.Cebel'dir" demiştir. İnsanlara iyiyi ve hayırlı olanı öğretmesi ve güçlü bir i'mâna sâhip olması sebebiyle, sahâbiler onu, Hz. İbrâhim'e benzetirlerdi.

Bu kısa bilgilerden sonra, Muâz bin Cebel ile ilgili olarak, Şeyh Muhammed Yusuf Kandehlevî'nin yazmış olduğu ve Türkçesi de yayınlanmış olan Hayâtü's-sahâbe (Sahâbelerin hayâtı) adlı dört ciltlik kitaptan aldığım bâzı bilgileri, her birinden önemli dersler alınacağı düşüncesiyle, bu sohbet çerçevesinde sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yine sahâbeden olan Câbir (r.a), Muâz b. Cebel hakkında, "insanların en güzel yüzlüsü, en iyi ahlâklısı ve eli en açık olanı idi" demiştir. Hattâ bu eli açıklığından dolayı, bütün varlığını dağıtıp bir hayli borçlandığı için Peygamber Efendimiz, gittiği yerdeki yeni müslümânlara hem fıkıh öğretsin ve dinlerinde yardımcı olsun, hem de topladığı zekâtlardan alacağı meşrû pay ile borçlarını ödesin diye kendisini, Hicret'in dokuzuncu yılı olan M.630 Ağustos'unda, Ebû Mûsâ el-Eş'ârî ile birlikte, birisi kuzeyde, diğeri güneyde görev yapmak üzere Yemen'e göndermiştir. Döndüğünde, Medîne'deki borçlarını kapatmasına rağmen, eli açıklığı de-

vâm ettiği için, Hz.Ömer'in halifeliği zamânında onun tarafından uygun bir şekilde lütuflandırıldığı ma'lûmdur. Öyle ki, Hz.Ömer'in bu lütfu ile ilgili olayı rivâyet eden zât, Muâz için, "benimle beraber, beni kontrol eden birisi vardı" sözü ile, Cenâb-ı Allâh'ı kastedtiğini söylemiştir ya'ni, zekâtı toplarken Cenâb-ı Hakk'ın kendisini gözettiğini söyleyerek, meşrû olan hakkını bile almadığı için, hanımını sıkıntıya sokmuştur.

Peygamberimiz'in torunlarından birisinin ölümü, Efendimize haber verildiğinde, hasta çocuğun yanına Peygamberle birlikte giden ve onun gözleminin yaşarmasına şahid olacak kadar, Efendimizin yakınında olan birisi de Muâz idi.

Peygamber'in ashâbı, Muâz b. Cebel aralarında olduğu halde birbirleriyle konuşurlarken, heybetinden ikide bir ona bakarlardı. Çünkü uzun boylu ve ağırbaşlı, etrâfindakileri te'siri altına alan bir yaradılıştadır.

Muâz, münâfıklardan Kays b. Mutâtiye'nin, Peygamber Efendimiz'in aleyhindeki bir konuşmasını dinleyince, onu, yakasından yakalayıp Peygamber'in yanına götürür ve bu çirkin sözlerini anlatır.

Bunun üzerine Peygamberimiz, hemen mescidde ashâbını toplayıp, bu münâfıkın anlattıkları hakkında açıklama yapar ve sonunda, bu münâfıkı cezâ vermek isteyen Muâz'a da, Kur'ânî dil ile, "Vazgeç ondan, onu, ateşe bırak" der. Peygamber sözü, elbetteki yerini bulacaktır. Bu hadîsi rivâyet eden zât der ki: 'Gerçekten İbni Mutâtiyye, Peygamber'den sonra dinden döndü ve mürtedler arasında öldürüldü.'

Hz.Ebûbekir de Muâz'a saygısını eksik etmezdi. Öyle ki, halifeliği sırasında Yezîd bin Ebî Süfyân'ı komutanlığa ta'yin ederken, "Muâz b.Cebel'e de saygıyı ihmal etme, zîra onun, Peygamber Efendimiz'in bütün savaşlarında bulunduğunu ve onun hakkında, 'Kıyamet günü Muâz b.Cebel, ulemâdan, bir ok atışı mesafe kadar ileridedir' diye buyurduğunu biliyorsun. O ve Ebû Ubeyde bin Cerrah, sana doğru yolu göstermeyi ihmal etmezler" demiştir. Hz.Ömer de, bu iki kişi hakkında benzer övgülerde bulunmuştur. Muâz, Hz.Ebûbekir zamânında, kendi isteği ile ve şehîd olabilmek arzusu ile Şam seferine katılmıştır.

Mü'mînlerin emîri Hz.Ömer, bir hutbesinde şöyle buyurur : "Ey nâs! Her kim, Kur'ân'dan bir şey sormak isterse, Ubey bin Kâ'b'a gitsin. Kim, fıkıhdan bir şey sormak isterse, Muâz b.Cebel'e

gitsin ve kim, dünya mâlını isterse bana gelsin. Çünkü ben, bununla görevliyim."

Muâz'ın bizzat anlattığı şu hadîsi söylemek isterim: Resûlullâh (sas), bir gün elimden tutup, "Ey Muâz! Ben seni severim" dedi. Ben de, "Anam, babam sana fedâ olsun, yâ Resûlullâh! Ben de seni severim" dedim. Bana, "Ey Muâz! Sana bir tavsiyede bulunayım. Her namazdan sonra, "Al-lâhümme e'innî alâ zikrike ve şükrike ve hüsnî ibâdetike = Allahım! Ancak sana şükretmek, seni zikretmek ve sana güzelce ibâdet etmek için bana yardım et" duâsını okumayı ihmâl etme" dedi.

Ve yine Hz.Peygamberin Muâz'a öğrettiği bir duânın meâli şöyledir : "Ey mülk sâhibi olan Allâh'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin, dilediğini aziz, dilediğini zelil kılarırsın. Bütün iyilikler, senin elindedir. Senin, her şeye gücün yeter. Geceyi gündüze, gündüzü geceye katarsın, diriyi ölüden, ölüyü diriden çıkarırsın ve dilediğine hesapsız rızık verirsin. Ey dünya ve âhiretin, rahmân ve rahîmi olan Allâh'ım! Dünyâ ve âhireti, dilediğine verir, dilediğine vermezsin. Bana öyle bir yardım da bulun ki, senden başka kimsenin yardımına muhtaç olmayayım"

Muâz'ın Resûlullâh ile olan uzun bir görüşmesini de, özetleyerek anlatmak isterim. Muâz, şeytânı üç kere yakalayıp bıraktığını, üçüncü defasında ise şeytânın, "Sizin adamınız Peygamber olunca, bizi buradan kaçırta iki âyet nâzil oldu ve Nusaybine gitmek zorunda kaldık. Bu iki âyet nerede okunursa, şeytanlar oraya giremez. Beni bırakırsan, sana onları öğreteceğim" dediğini, kendisinin de 'peki' dediğini, bunun üzerine o şeytanın, "Bu iki âyet, Âyete'l-kürsî ile Bakara sûresinin sonu olan Âmene'r-rasûlü âyetleridir" dediğini Peygamber'e anlattığımda, Efendimizin, "Habis yalancısıdır, ama bunu doğru söylemiştir." diye buyurduğunu ifade etmiştir. Hadîsteki bu hikâye ile, söz konusu iki âyetin önemine vurgu yapmak isterim.

Özetini vereceğim bir hadîste de, Muâz der ki: "Resûlullâh, bir adamın, 'yâ zel celâli ve'l-ikrâm' diye duâ ettiğini işitti. Adama, 'Senin duân, kabul olundu, iste!' buyurdu. Farz namazlarımızın sonundaki duâmızın gerekçesi işte bu hadîstir.

Muâz b. Cebel'in bildirdiği bir diğer hadîs'e göre de, Peygamber Efendimiz buyurdular ki, "Ne zaman aşırı dünya sevgisi sizde baş gösterirse, o zaman iyiliğe teşvik ve kötülükden men etme görevini bırakıp, artık Allâh yolunda cihad etmezsiniz. İşte o gün Kur'ân ve sünnet ile amel edenler, derece bakımından, birinci sınıf Muhâcirîn ve Ensâr gibidirler" demiştir.

Muâz b.Cebel'in de içinde bulunduğu bir olayın hikâyesinin sonunda, Peygamber ashâba buyurur ki, "Hepiniz şahit olun ki, benim şefâatim, ümmetimden, Allâh'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen herkesedir." Bu hadîsi lûtfen hiç unutmayın ve şirkden çok, çok uzak durmaya gayret edin, değerli kardeşlerim.

Muâz, bir adamın, "Bana öğret" diye sorduğu soruya şu cevâbı vermiştir : "Oruç tut, fakat oruçlarına ara ver. Namaz kıl, fakat uykun için vakit ayır. Rızkın için çalış, fakat rızkını kazanayım derken, doğruluktan ayrılma ve müslüman olarak ölmeye çalış. Mazlûmun bedduâsından da sakın".

Muâz b.Cebel'in iki hanımı vardı. Ancak Muâz, bu hanımlarından birinin sırası geldiği zaman, diğer hanımının evinde abdest bile almayacak kadar, eşleri üzerinde âdil davranacak meziyette idi. Her iki hanımı da Şam'daki vebâ salgınında arka arkaya vefat ettiler. O salgın öylesine ağır ve çok ölümlü geçti ki, açılan kabir sayısı az geldi ve her iki hanımına ancak bir mezâr verebildiler. Çok âdil olan Muâz, vefat eden hanımlarından hangisinin önce mezara bırakılmasını belirlemek için aralarında kura çekti, bu sûretle ölüm karşısında bile adâletten sapmadı.

Muâz b.Cebel'in sahâbeyi ve halkı ilme teşvik etmesi ile ilgili çok güzel bir deyişi vardır : "İlim öğrenin. Çünkü Allâh'ın rızası için ilim öğrenmek, Allâh'dan korkmaktır. İlim öğreniminde bulunmak Allâh'a kulluk yapmaktır İlim, amelin önderidir..." Buradaki ilim, fizik, kimya, tıp, hukuk, mühendislik değildir. Günlük hayâtımıza yön verecek olan ve bizi Allah'a ortak koşmaktan kurtaracak olan fıkıhdır. İlimin bu dalını öğrenmek ve uygulamak, çok mu zordur? İşte onun içindir ki, Muâz'ın, herkesin unutmaması gereken bir sözünü nakledeyim : "Eğer ilminizle amel etmezseniz, Cenâb-ı Allâh sizi ilminizle sevaplandırmaz."

Muâz'ın, bütün bu anlattıklarım ile ortaya koyduğum meziyetlerinin ve özelliklerinin ötesinde, onu, bizim gözümüzde yücelten tarafı, Peygamberimizin, İslâmı anlatıp öğretmek üzere, onu, Yemen'e göndermesi sırasında, aralarında geçen konuşmadır. Ebû Dâvud, Tirmizî ve Dârimî'nin naklettiklerine göre, yolculuğun öncesindeki bu konuşmayı Muâz, şöyle anlatır :

"Allâh Rasûlü, beni Yemen'e gönderirken şöyle dedi: 'Sana bir mes'ele sorulduğunda, ne ile hükmedeceksin?'. Ben, 'Allâh'ın kitâbındakiyle' diye cevap verdim. 'Eğer, Allâh'ın kitâbında o hükme dair bir şey bulamazsan, ne ile hükme-

deceksin?' dedi. 'Allâh Rasûlü'nün hükmettiği ile' dedim. 'Eğer, onda da bulamazsan?' dediğinde, 'Kendi reyimle içtihad ederim' diye cevâp verdim. Bu muhtevalı cevâp üzerine Allâh Rasûlü, 'Nebî-sini, râzî olduğu şeyde başarılı kılan Allâh'a hamd olsun' dedi. Ve Yemenlilere, 'size ashâbımdan, ilmi ve dîni en iyi bilen hayırlı bir kimseyi gönderiyorum' diye bir de mektup yazdı. Ona da şu tavsiyelerde bulundu: "Ey Muâz! Ehl-i kitâb olan bir topluma gidiyorsun. Cennet'in anahtarı nedir, diye sorarlarsa, "Lâ ilâhe illallâh'dır", de. Yâ Muâz! Dâima alçak gönüllü ol, hilmle (ya'ni, yumuşaklıkla, akla uygun olarak) hükmet. Cenâb-ı Hak, sende samîmiyet görürse, yardımını ihsân eder, muvaffakiyet verir. Eğer, içtihadtan âciz kalırsan, mes'eleyi tahkik edinceye kadar, hüküm verebilmek için bekle, yâhud mes'eleyi bana bildir. Nefsinin arzularına uymaktan çekin. Nefs'in arzuları, insânı cehenneme götürür. Halka merhamet ve şefkatle muâmele et. Mazlûmun bedduâsından sakın! Zira, mazlûmun bedduâsıyla Allah arasında perde yoktur." diye buyurdu. Bunlardan sonra Muâz ile birlikte bir miktar yürüdü. Muâz, bineğine binmişti ve kendisi yaya yürüyordu. Peygamber, söyleyeceklerini bitirdikten sonra, şu mübârek sözleriyle vedâlaştı: "Ey Muâz! Belki bu, son görüşmemiz olabilir. Allâh seni, dinde başarılı kılsın ve sana hidâyet nâsib etsin. Her türlü belâ ve musibetlerden korusun. Senden, insanların ve cinlerin kötülüklerini uzaklaştırsın...."

Bu sözdeki Peygamberî ifâde, en kısa zamanda gerçekleşti ve bugün bile bu konuşmayı anıyor ve uygulamak istiyoruz.

Peygamber Efendimizden ağlayarak ayrılan Muâz, O'nun vefâtında Yemen'de idi. Ancak görevini tamamlayarak kısa süre sonra, H.11 (M.632'de), Hz.Ebûbekir'in halifeliği döneminde döndü. Sûriye'nin fethine katıldı, Yermûk ve Ecnâdeyn savaşları ile Şâm'ın fethinde bulundu. Halife Ömer döneminde de, yine savaşlara kumandan olarak katıldığı gibi, Suriye'ye muallim olarak gönderildi. Kalan ömrünü Şam'da geçirdi ve bugünkü Ürdün'ün sınırları içinde bulunan ve kendi adını taşıyan bir köyde, otuz sekiz yaşında iken, Hicret'in 17'nci yılında, M.638'de vefât etti. Mezârının üzerine yapılan türbesi, bugün bir ziyâretgâh hâlinindedir.

Taberâni, İbn-i Ömer'den naklen şöyle anlatır: Hz.Peygamber, Muâz b.Cebel ile Ebû Mûsâ'yı Yemen'e gönderirken, onlara, "birbirinize dayanak olun, birbirinizi dinleyin ve müjdeleyici olun, soğutucu olmayın", buyurdu. Muâz b.Cebel de, Yemen

halkına verdiği hutbede onları, İslâmiyete, fıkha ve Kur'ân-ı Kerîm öğrenmeye teşvik etti ve "Size, cehennemlik ve cennetlik kimseleri bildireyim. Kendisinden, iyilikle söz edilen kimse, cennetlik-tir, Kötülükle söz edilen kimse de cehennemliktir" dedi.

Şimdi, Muâz'ın Peygamber Efendimizle aralarında geçen konuşmayı, kendi hayâtımıza yönelterek irdeleyelim.

- İçimizden kaç kişi, islâmı tebliğ için, uzak yerlere gitme zahmetine katlanır? Biz katlansak dahî, eşimiz ve çocuklarımız, bu mübârek görevin yerine getirilmesinde bize ayak bağı olurlar mı, veyâ çekimser mi davranırlar?

- Orada veya burada, bize bir mes'ele sorulduğunda veya aklımıza bir konu geldiğinde, Allâh'ın kitâbı bu konuda ne diyor acaba, diyen ve Kur'ân'a mürâcaat eden, aramızda kaç kişi vardır?

- Kur'ânı okuma usûlünü, ondan faydalanma yöntemlerini, kaçımız bilmektedir?

- Herhangi bir mes'elenin cevâbını, Kur'ân'da bulamamış isek, Allâh'ın Rasûlünün sünnetine göre hükmedebilmek gerektiğini, kaç kişimiz düşünmektedir?

- Ama, ondan da önce, verilecek cevâbın Kur'ân'da olmayabileceğini düşünenimiz kaç kişidir? Kur'ân'ın bir "ana ilkeler" kitabı olduğunu kabul edip, sonrasında da sünnete mürâcaat gerektiğini, bu ana ilkeler ışığında sünneti yorumlamak gerektiğini, kaçımız söyleyebilecektir?

- Hadîslerin, sünnetin ne şekilde okunacağını, kaç kişi zahmet edip öğrenmektedir?

- Sorulacak sorunun, karşılaştığımız mes'elenin cevâbını Kur'ân'da bulamamış, hadîslerden de çıkaramamış isek, kendimiz, içtihat yapma yeteneğimizi kullanmamız gerekir. Bunun için Yüce Allah'ın Kur'ân'da sık sık bizlere yönelttiği, "hiç tefekkür etmez misiniz" lâfz-ı celîlinin ne demek istediğini, bütün hayâtımızda bir kere düşündük mü, acaba? Kur'ân, tefekkür etmeği, herkesten istemektedir, ama, kendi aklımız âciz kalırsa, daha ehil kimselere danışma yolunu, hiç tercih ettik mi?

- Kur'ân'dan ve hadîslerden evdeki en yakınlarınıza, hiç bahsettik mi?

- Evimize getirdiğimiz nimetlere, hiç "haram karışmış" mıdır, bunu hiç düşündük mü?

- Özetle, Kur'ân hükümlerini ve hadîsleri, aslından, lisânınız ve kırâatimiz yoksa meâlin-den, tercemesinden veyâ tefsîrinden okuyarak bütününe, Allah'ın buyurdıklarına sâhip olmak, o yücelikleri tadmak zevkini yaşamayı ve etrafımıza yaşatmayı düşündük mü, yoksa, vaktimizi daha önemsiz şeylerle mi geçirdik?

YOYAV'ın değerli gönül dostları. Sizlere âcizâne önerim, günde en az "bir hadîs" öğrenmeye gayret edin ve onu, hayâtınızda uygulayın. Muâz bin Cebel'i hatırlayıp, Allâh'ın kitâbıyla ve Peygamberinin sünneti ile hayâtınızın mes'elelerine cevâp bulmaya çalışın ve "Lâ ilâhe illallâh"ın anlamını dâima hatırlayın. Hatırlayın ki, dünyânız da, âhiretiniz de, ma'mûr olsun.

Konferansa katılanlardan bir görüntü.